

Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w Czeladzi

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

W CZELADZI

W ROKU 2020

OPRACOWAŁA

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Marii Nogajowej w Czeladzi
mgr Bożena Podgórska

1. Stan i zmiany w organizacji Biblioteki

1.1. Najważniejsze problemy w działalności Biblioteki; osiągnięcia i sukcesy; co utrudniało pracę? Wpływ pandemii na działalność biblioteki.

W 2020 roku ogólnoswiatowa pandemia koronawirusa miała fundamentalny wpływ na pracę i działalność instytucji kultury w Polsce, w tym na pracę i działalność bibliotek. Przede wszystkim w marcu, decyzją sztabu kryzysowego z udziałem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zamknięto od 12 marca do 25 marca instytucje kultury (w tym biblioteki publiczne). Następnie, na podstawie „Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w okresie od dnia 20 marca 2020 r.”, okres ten został przedłużony do odwołania. Ostatecznie MBP w Czeladzi została otwarta dopiero 12 maja. W związku z zamknięciem musieliśmy odwołać wszystkie zaplanowane imprezy i spotkania lub przenieść je na dalsze terminy. Kolejne fale epidemii wyznaczały okresy całkowitego zamknięcia instytucji dla użytkowników lub ich częściowego otwarcia. Szóstej listopada ukazało się „Rozporządzenie Rady Ministrów zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii”, które nakazywało ponowne zamknięcie bibliotek publicznych od 7 listopada do 29 listopada 2020 roku. Te ciągłe zmiany powodowały chaos informacyjny wśród naszych czytelników, zwłaszcza tych, którzy nie korzystają z internetu i mediów społecznościowych. Część czytelników, w obawie o zdrowie i życie swoje i najbliższych, czasowo zaprzestała korzystania z usług biblioteki. Biblioteka musiała w szybki sposób reagować i dostosowywać sposoby i warunki pracy do obowiązujących przepisów prawa i sytuacji epidemicznej.

Wiele trudności w 2020 roku przysparzała również organizacja pracy. W trakcie zamknięcia instytucji część pracowników pełniła dyżury w bibliotece, pozostali pracowali zdalnie w domu. Ponadto trzech pracowników przebywało na zasiłku opiekuńczym z tytułu opieki nad dzieckiem, w tym jedna osoba korzystała z zasiłku przez kilka miesięcy. Pracę komplikowała też długa choroba oraz kwarantanna pracowników, w związku z którą musieliśmy czasowo ograniczyć godziny otwarcia jednej z filii.

Działalność biblioteki utrudniały decyzje Rady Ministrów wydawane niemal z dnia na dzień oraz brak jasnych i jednoznacznych rozporządzeń, procedur i wytycznych. W maju zostały opracowane procedury bezpieczeństwa dla naszej instytucji, dla użytkowników i pracowników biblioteki, które stanowiły podstawę działalności i pracy do końca 2020 roku. W początkowym okresie czynne były wyłącznie wypożyczalnie, bez możliwości wolnego dostępu do zbiorów. Dopiero później, wraz ze zmniejszaniem

obostrzeń, czytelnicy mogli samodzielnie wybierać książki oraz wypożyczać prasę. Kolejnym etapem otwarcia biblioteki było umożliwienie czytania prasy na miejscu oraz korzystania ze stanowisk komputerowych. Procedury były modyfikowane w kolejnych miesiącach i dostosowywane do zmieniających się podstaw prawnych i sytuacji epidemicznej. Ze swojej strony biblioteka zrobiła wszystko co tylko możliwe, aby okresy zamknięcia dla czytelników były jak najkrótsze. Należy podkreślić, że nie byliśmy dostępni dla użytkowników w bezpośredni sposób tylko w czasach ustawowego zamknięcia instytucji kultury. Wówczas jednak świadczyliśmy nasze usługi w inny sposób. Pełniliśmy dyżury, udzielaliśmy informacji mailowej i telefonicznej, prolongowaliśmy terminy zwrotu materiałów bibliotecznych, a także przesyłaliśmy mailowo kody dostępu do serwisu Legimi.

Pandemia wpłynęła również na liczbę i formę wydarzeń organizowanych przez bibliotekę. Uniemożliwiła prowadzenie spotkań czytelniczych dla wszystkich grup czytelników, w tym głośne czytanie w przedszkolach oraz zajęcia w Domu Pomocy Społecznej „Senior”. Należało również z dnia na dzień odwołać bardzo lubiane przez czytelników warsztaty oraz spotkania podróżnicze. Bardzo długo przygotowaliśmy się do organizacji w tradycyjnej formie, lecz z zachowaniem wszystkich obostrzeń, Nocy Bibliotek. Niestety, zaostrzenie zasad organizowania wydarzeń z udziałem publiczności sprawiła, że musieliśmy odwołać to wydarzenie.

Pomimo trudnych warunków, w jakich działaliśmy, odnieśliśmy również sukcesy. Zrealizowaliśmy, częściowo w formie online, dwa projekty finansowane z Budżetu Obywatelskiego 2020: w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży - Czeladzką Bibliotekę Komiksu oraz w Filii nr 2 - Gry Planszowe w Twojej Bibliotece. We wrześniu w formie online odbyło się Narodowe Czytanie *Balladyny* Juliusza Słowackiego a w czerwcu załoga MBP w Czeladzi włączyła się do ogólnopolskiej akcji pomagania dzieciom #gaszynchallenge. Postanowiliśmy wspomóc cierpiącą na SMA małeńką Sandrę, która potrzebuje bardzo drogiego leku. Przygotowanie i realizację zadania wzięły na siebie bibliotekarki z Oddziału dla Dzieci i Młodzieży.

Sukcesem Biblioteki było również zajęcie 74. miejsca w organizowanym przez Instytut Książki i Rzeczpospolitą Rankingu Bibliotek 2020.

1.2. Zmiany w dokumentach organizacyjnych i ich zakres w stosunku do stanu w 2019 r. (np. w statutach, regulaminach, instrukcji kancelaryjnej, dokumentacji związanej z ochroną danych osobowych).

W roku sprawozdawczym nastąpiły następujące zmiany w dokumentach organizacyjnych biblioteki:

- Zarządzenie nr 2/2020 z dnia 10 lutego 2020 w sprawie: wprowadzenia aktualizacji Regulaminu sprzedaży biletów w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi - Kopalnia Kultury ul. Trznadla 1, 41-253 Czeladź,
- Zarządzenie nr 10/2020 z dnia 16 kwietnia 2020 w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przeprowadzenia zbiórki publicznej o numerze 2020/1368/KS w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi na *Zakup nowości wydawniczych na użytek czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi*,
- Zarządzenie nr 15/2020 z dnia 3 czerwca 2020 w sprawie: wprowadzenia Regulaminu korzystania z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi,
- Zarządzenie nr 24/2020 z dnia 3 września 2020 w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przyjmowania darowizn rzeczowych przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Marii Nogajowej w Czeladzi,
- Zarządzenie nr 26/2020 z dnia 7 października 2020 w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi,
- Zarządzenie nr 29/2020 z dnia 20 listopada 2020 w sprawie: wprowadzenia Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo -księgowych w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Nogajowej w Czeladzi.

1.3. **Czy istnieją zagrożenia, a może własne plany dotyczące zmian w sieci bibliotecznej w 2021 r. (np. łączenie lub likwidacja filii, połączenie biblioteki z inną instytucją?)** – nie dotyczy

1.4. **Nagrody, wyróżnienia otrzymane przez Bibliotekę i bibliotekarzy w 2020 r. (kto przyznał, za co?).**

Za swą aktywność oraz udział w akcjach ogólnopolskich i miejskich Biblioteka otrzymała podziękowania od:

- Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy za wsparcie 28. Finału WOŚP
- Prezydenta RP za udział i współtworzenie Narodowego Czytania
- Stowarzyszenia Miłośników Czeladzi za organizację wystawy *Maria Nogajowa – bibliotekarz, artysta, społecznik. W 120. rocznicę urodzin.*
- Instytutu Książki za koordynację projektu *Mała Książka – Wielki Człowiek.*

1.5. **Zmiany w budżecie biblioteki po wybuchu epidemii:**

- czy zaistniała konieczność zwrotu części dotacji do budżetu organizatora? - zwrócono część dotacji w kwocie 30.000,00 zł
- czy budżet został powiększony o środki finansowe z przeznaczeniem na zakup środków ochrony osobistej? - budżet nie został powiększony o ww. środki

2. Zmiany w sieci. Modernizacja bazy lokalowej

2.1. Utworzenie nowych filii, punktów bibliotecznych; nowe komórki organizacyjne (lokalizacja, wyposażenie) – nie dotyczy

2.2. Likwidacja filii, punktów bibliotecznych, połączenia placówek (przyczyny). Czy pandemia spowodowała trwale zamknięcie placówek filialnych?

Uchwałą nr XXIII/286/2020 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 27 maja 2020 roku dokonano likwidacji Filii 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Nogajowej. Placówka działała do 11 marca. Od 12 marca do 11 maja z powodu COVID-19 biblioteka była zamknięta dla Czytelników, natomiast od 12 maja do 30 czerwca przyjmowano od Czytelników tylko zwroty materiałów bibliotecznych. Księgozbiór Filii 4 został posegregowany, spakowany i rozdysponowany między agendy MBP lub ubytkowany.

Przyczyną likwidacji był zły stan techniczny budynku wymagający przeprowadzenia generalnego remontu w zakresie m.in. wymiany instalacji elektroenergetycznej, wymiany posadzek, remontu sanitariatów. Biblioteka nie była właścicielem budynku, lecz jedynie podmiotem wynajmującym w związku z tym odstąpiła od przeprowadzenia remontu. Ponadto koszty utrzymania lokalu były wysokie, a w bliskiej odległości znajduje się Biblioteka Centralna z której usług bibliotecznych mogą korzystać czytelnicy Filii nr 4. Likwidacja filii nie pogorszyła sytuacji czytelnictwa w mieście.

Pandemia nie spowodowała trwałego zamknięcia placówek filialnych.

2.3. Zakupy nowych sprzętów, urządzeń technicznych (o wartości powyżej 1000 zł) znacząco poprawiających jakość pracy i estetykę pomieszczeń (przykłady).

W roku sprawozdawczym zakupiono komputery i laptopy wraz z oprogramowaniem, urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero), system monitoringu wizyjnego, dozowniki do płynu dezynfekującego, automatyczną centralkę telefoniczną na łączną kwotę 57.658,38 zł.

Dzięki dotacji Urzędu Miasta od grudnia Kopalnia Kultury dysponuje profesjonalnym studiem nagrań. Zakupiono sprzęty potrzebne do rejestracji, odtwarzania i edycji dźwięku: komputer z programami umożliwiającymi obróbkę nagranych materiałów, profesjonalne słuchawki gwarantujące odpowiedni odsłuch, kontroler, wzmacniacze słuchawkowe, profesjonalne mikrofony, monitory studyjne oraz inne niezbędne akcesoria. Istotnym elementem uzupełniającym studio jest kamera cyfrowa z oprzyrządowaniem. Wartość studia nagrań to 50 565,49 zł, a kamery - 12 251,11zł. Pierwszą produkcją ze studia nagrań Kopalni Kultury był film ilustrujący zmiany, które zaszły w najbliższym otoczeniu biblioteki w ubiegłym roku. Film został udostępniony czytelnikom na naszej stronie internetowej i kanale You Tube.

2.4. Modernizacja lokali bibliotecznych – nowe lokale, adaptacje, przykłady największych remontów i ich zakres; czy zaszły w ciągu roku jakieś zmiany w zakresie przystosowania lokali bibliotecznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ubiegłym roku przeprowadzono modernizację elewacji i dachu Biblioteki Głównej, a na jednej ze ścian pojawiło się graffiti w wykonaniu lokalnego artysty Wojciecha Walczyka. Wartość wyżej wymienionych prac wyniosła 178 064,33 zł. Przed wejściem ustawiono *Zaczytane Ławeczki* przygotowane przez Fundację Zaczytani.org., które po zeskanowaniu kodu QR zapewniają bezpłatny dostęp do audiobooków. Wokół ławeczek powstał mini-ogródek z latarniami, które oświetlają teren. Od 2020 r. budynek Centrali posiada własny monitoring. W ścianie frontowej budynku Biblioteki Głównej zamontowano wrzutnię, która umożliwia czytelnikom zwrot książek również w czasie zamknięcia biblioteki.

Przeprowadzono remont Filii nr 1. Za pomocą wylewek samopoziomujących wyrównano podłogi, na których położono nowe wykładziny o podwyższonej odporności na ścieralność. Pomalowano ściany i sufity w wypożyczalni dla dzieci. Skuto, zaszpachlowano i odświeżono ściany wypożyczalni dla młodzieży. Część dziecięca wzbogaciła się także o ozdobny, trójwymiarowy alfabet, umieszczony na ścianach. Regały w wypożyczalni dla dorosłych uzupełniono o nowe, otrzymane z Filii nr 4. Wartość remontu wyniosła 34 518,60 zł.

Od września 2020 roku na dachu Kopalni Kultury działają ogniwa fotowoltaiczne, dzięki którym działanie instytucji będzie tańsze i ekologiczne. Jest to pierwsza tego typu inwestycja w naszym mieście, jej koszt został pokryty w 85% przez pozyskane środki unijne.

3. Komputeryzacja

W załączeniu wypełniona ankieta.

4. Zbiory biblioteczne

4.1. Polityka gromadzenia zbiorów książkowych, nieksiążkowych (książki elektroniczne), preferencje.

Kwota na zakup nowości w 2020 r. z budżetu miasta utrzymana została na poziomie 2019 roku i wynosiła 45.000,00 zł. Dodatkowo otrzymaliśmy dotacje z Budżetu Obywatelskiego:

- na zakup komiksów do Oddziału dla Dzieci i Młodzieży - 16.000,00 zł
- na zakup gier planszowych dla Filii nr 2 - 8.100,00 zł.

Otrzymany grant Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyniósł tylko 13.456,00 zł, ponieważ miasto znajduje się w trzeciej, najwyższej grupie pod

względem dochodu na 1 mieszkańca i po przeliczeniu otrzymaliśmy 5.824,00 zł mniej niż w roku 2019 i tym samym z grantu zakupiliśmy 256 wol. mniej.

Mimo stałego i systematycznego wzrostu cen książek, ale dzięki wynegocjowanym wysokim upustom od cen detalicznych książek (36 do 48%) oraz dodatkowym środkom z Budżetu Obywatelskiego mogliśmy utrzymać zakup książek na podobnym poziomie jak w roku 2019.

Zakupiono najbardziej poszukiwane przez czytelników tytuły i ukazujące się bestsellery, uzupełniano zacytane lub brakujące tytuły lektur. Z bogatej oferty rynku wydawniczego liczba wybieranych tytułów do zakupu ulegała dużej weryfikacji.

Zakupiono m.in.: Anna Herbach *Dziewczyny ocalałe: kobiety które przetrwały Holocaust*, Agata Puścikowska *Wojenne siostry* oraz *Siostry z Powstania: nieznanie historie kobiet walczących o Warszawę*, Karolina Sulej *Rzeczy osobiste: opowieść o ubraniach w obozach koncentracyjnych i zagłady*, Michał Krupa *Płytkie groby na Syberii*, Piotr Zychowicz *Germanofil: Władysław Studnicki - Polak, który chciał sojuszu z III Rzeszą*, Paweł Piotr Reszka *Płuczki: poszukiwacze żydowskiego złota*, Andrzej Federowicz *Druga Rzeczpospolita w 100 przedmiotach* oraz *Gladiatorzy z obozów śmierci*, James Wyllie *Żony nazistów: kobiety kochające zbrodniarzy*, Maren Roger *Wojenne związki: Polki i Niemcy podczas okupacji*, Leszek Adamczewski *Katastrofy 2: słynne i przemilczane tragedie w powojennej Polsce*, *Burza nad Provinz Pommern* oraz *Zagrożone dziedzictwo: zaskakujące losy zabytków*, Moran Audic *Jaskółki z Czarnobyli*, Kamil Janicki *Damy przekłete: kobiety, które pogrzebały Polskę*, Albert Jawłowski *Miasto biesów: czekając na powrót cara*, Jelena Kostiučenko *Przyszło nam tu żyć: reportaże z Rosji*, *Ojczyzna dobrej jakości: reportaże z Białorusi*, Wojciech Przyłipiak *Czas wolny w PRL*, Justyna Pobiedzińska *Napiwku nie będzie: sekrety kelnerów*, Dariusz Kulik *Turbulencja*.

Księgozbiór wzbogaciły również książki Sławomira Kopera: *Polscy szpiedzy*, *Polscy szpiedzy 2*, *Mity wojny 1920*, *Ostatnie lata polskiego Wilna*, *Ostatnie lata polskich Kresów* oraz książki Iwony Kienzler: *Kobiety ze słynnych polskich obrazów*, *Kobiety wojowniczk*, *Czerwone księżniczki PRL-u: żony, diwy, towarzyszk*, *Zabójcy*, *wampirzyce*, *nierządnic* – *zbrodnie i afery II RP*.

Tematyka obyczajowo-żydowska wzbogacona została o kilka tytułów: Deborah Feldman *Unorthodox: jak porzuciłam świat ortodoksyjnych żydów*, Nina Solomin *Ok, amen: miłość i nienawiść w świecie nowojorskich chasydów*, Shulem Deen *Kto odejdzie, już nie wróci: jak opuściłam świat chasydów*, Sylwia Borowska: *Ślub pod chupą: jak wychodząc za męża, zostałam żydówką* oraz *Mój mąż żyd: historia Polek w Izraelu*.

Po sukcesie wydawniczym książki *Mali bogowie* Pawła Reszki oraz w związku z rozwojem sytuacji epidemiologicznej w kraju, zakupiono dla czytelników pozycje kontynuujące te tematy: Adam Kay *Świąteczny dyżur*, Roman Klasa *Operator 112: relacja z centrum ratowania życia*, Matt McCarthy *Prawdziwy lekarz będzie za chwilę: rok z życia rezydenta*, Paweł Reszka *Stan krytyczny: za kulisami walki z zarazą*, Agnieszka Sztyler-Turovsky *Oddział zakaźny: historie bez cenzury*, Tomasz Rezydent *Niewidzialny front: zapiski lekarza z pierwszej linii walki z koronawirusem, strachem i paniką*.

Ze względu na spore zainteresowanie czytelników w 2019 roku książkami o zwyczajach, obyczajach i seryjnych mordercach kontynuowano zakup tej tematyki: Frances i Joseph Gies *Życie średniowiecznej rodziny*, Emily A. Duncan *Niegodziwi święci*, Wika Filipowicz *Przy stole z królem: jak ucztowano na królewskim dworze: od Jagiełły do Elżbiety II*, Jonathan J. Moore *Zastrzelić, zadźgać i otruć czyli Historia morderstwa*, *Mroczne bractwa i tajne kulty czyli Historia sekretnych stworzeń*, *Przerażające choroby i zabójcze terapie czyli Historia medycyny*, Christopher Bery-Dee *Rozmowy z psychopatami*, *Rozmowy z seryjnymi mordercami*, *Rozmowy z seryjnymi morderczyniami*, Michelle Kaminsky *Seryjni mordercy wstrząsające wydarzenia, okrucieństwa i narzędzia zbrodni*, Sue Black *Co mówią zwłoki: opowieści antropologa sądowego*, Kamil Janicki *Seryjni mordercy II RP*, Mary Roach *Ale kosmos!: jak jeść, kochać się i korzystać z WC w stanie nieważkości*, Bzyk: *pasjonujące zespolecie nauki i seksu*, *Duch: nauka na tropie życia pozagrobowego*.

Powiększono ofertę biografii m.in.: Dariusz Michalski *Starszy Pan B.: opowieści o Jeremim Przyborze*, Andrzej Seweryn *Ja prowadzę !*, Angelika Kuźniak *Boznańska non finito*, Roman Warszawski *Dzikowska: pierwsza biografia legendarnej podróżniczki*, Marcel Woźniak *Biografia Leopolda Tyrmanda: moja śmierć będzie taka, jak moje życie* oraz *Tyrmand: pisarz o białych oczach*, Grzegorz Musiał *Ja, Tamara*, Beata Biały Osiecka: *tego o mnie nie wiecie*, Kazimierz Kutz *Będzie skandal: autobiografia*, Katarzyna Olkowicz *Serca bicie: biografia Andrzeja Zauchy*, Sławomir Gralka *Biografia mistrza: Łysiak*, Anna Arno Kot: *opowieść o Konstantym A. Jeleńskim*, Andrzej Grabowski *Jestem jak motyl*, Justyna Sobolewska *Miron, Ilia, Kornel: opowieść biograficzna o Kornelu Filipowiczu*, Joanna Gromek-IIIg Szyborska: *znaki szczególne: biografia wewnętrzna*.

Dla miłośników podróży kupiono m.in. Marek Orzechowski *Holandia: presja depresji*, Zdzisław Kowalczyk *Japonia: kraj, który wszystkim zadziwia*, Małgorzata Sidz Kocie chrzciny: *lato i zima w Finlandii*, Arkady Paweł Fiedler *Pod prąd: elektrycznym autem przez Afrykę*, Mariusz Szczygieł *Osobisty przewodnik po Pradze*, Wojciech Cejrowski *Piechotą do źródeł Orinoko*, Paweł Skiba *Indie: podróże egzotyczne dla*

kobiet (i mężczyzn), Tomasz Jan Chlebowski Drogi i bezdroża Meksyku, Maja Wolny Pociąg do Tybetu, Dora Rasińska Moja Azja, Argymir Iwicki Bośnia: muzyka, kuchnia i dobrzy ludzie. Uzupełnieniem jest zakupiona seria Podróże Nieoczywiste: Gozo radosna siostra Malty, Lizbona miasto, które przytula, Wenecja miasto, któremu się powodzi, Wiedeń miasto najlepsze do życia, Sztokholm miasto, które tętni ciszą.

Zwolennicy gór i wypraw górskich mogli wyruszyć na szlaki z książkami: Elżbiety i Dariusza Piętka *Lhotse '89: ostatnia wyprawa Jerzego Kukuczki*, Dariusza Kortko i Marcina Pietraszewskiego *Krzysztof Walicki: piekło mnie nie chciało*, Wojciecha Fuska *Lekarze w górach: bohaterowie drugiego planu*, Elisabeth Revol *Przeżyć: moja tragedia na Nanga Parbat*, Donnie Eichar *Martwa góra: historia tragedii na Przełęczy Diatłowa*, Bartłomieja Kurasia *Niech to szlak: kronika śmierci w górach* oraz Beaty Sabaty-Zielińskiej *Pięć Stawów: dom bez adresu*.

Dla dorosłych kupowano najnowsze tytuły polskich autorów: Joanny Bator, Klaudii Bianek, Krystyny Bondy, Elżbiety Cherezińskiej, Ewy Cieleśz, Hanny Cygler, Izabelli Frączyk, Gabrieli Gargaś, Doroty Gąsiorowskiej, Wiktorii Gische, Ilony Gołębiowskiej, Ałbeny Grabowskiej, Hanny Greń, Manueli Gretkowskiej, Małgorzaty Gutowskiej-Adamczyk, Grażyny Jeromin-Gałuszki, Agnieszki Jeż, Joanny Jax, Izabeli Janiszewskiej, Joanny Marii Kalety, Anny Kańtoch, Mirosławy Karety, Magdaleny Knedler, Agaty Kołakowskiej, Magdaleny Kordel, Agnieszki Krawczyk, Pauliny Kuzawińskiej, Agnieszki Lignas-Łoniewskiej, Agnieszki Lis, Kasi Magiery, Katarzyny Michalak, Doroty Milli, Krystyny Mirek, Marty Obuch, Lucyny Olejniczak, Agnieszki Olejnik, Joanny Opiat-Bojarskiej, Darii Orlicz, Marii Paszyńskiej, Izabeli Pietrzyk, Agaty Przybyłek, Katarzyny Puzyńskiej, Małgorzaty Rogali, Olgi Rudnickiej, Aleksandry Rumin, Wioletty Sawickiej, Laily Shukri, Małgorzaty Oliwii Sobczak, Nataszy Sochy, Magdy Stachuli, Ewy Szymańskiej, Edyty Świętek, Pauliny Świst, Olgi Tokarczuk, Tanyi Valko, Magdaleny Wala, Karoliny Wilczyńskiej, Magdaleny Witkiewicz, Marty Zaborowskiej, Bogny Ziembickiej oraz Adriana Bednarka, Piotra Borlika, Przemysława Borkowskiego, Wojciecha Chmielarza, Maxa Czornyj, Mariusza Czubaja, Ryszarda Ćwirleja, Stefana Dardy, Jacka Dukaja, Jacka Galińskiego, Daniela Komorowskiego, Marka Krajewskiego, Roberta Małeckiego, Marcina Margielewskiego, Wojciecha Miłoszewskiego, Zygmunta Miłoszewskiego, Remigiusza Mroza, Łukasza Orbitowskiego, Jędrzeja Pasierskiego, Jerzego Pilcha, Przemysława Piotrowskiego, Aleksandra Rogozińskiego, Aleksandra Sowy, Vincentego V. Severskiego, Jakuba Szamałka, Szczepana Twardocha, Piotra Wójcika, Krzysztofa A. Zajasa, Mariusza Ziomeckiego.

Literaturę zagraniczną reprezentują autorzy m.in.: Rachel Abbott, Cecylia Ahern, Sharon Bolton, Sandra Brown, Rachel Caine, Chris Carter, Lee Child, Mary

Higgins Clark, Ann Cleeves, Harlan Coben, Daniel Cole, Kathryn Croft, Renaty Czarneckiej, Elena Ferrante, Lisa Gardner, Elizabeth Gilbert, Kristin Hannah, Ben Kane, Andrew Kaplan, Alex Kava, Stephen King, Charlotte Link, Aleksandra Marinina, Alex Marwood, Bernard Minier, Federico Moccia, Jojo Moyes, Jo Nesbo, B.A. Paris, Jodi Picoult, J.D. Robb, Nora Roberts, Peter Robinson, Nicolas Sparks, Ericka Spindler, C.L. Taylor, Samantha Young.

Dla zwolenników kryminalnych powieści pisarzy skandynawskich, zakupiono pozycje: Jussi Adler-Olsen, Marii Adolfsson, Samuela Bjork, Camilli Grebe, Jensa Henrika Hensena, Mari Jungstedt, Monsa Kallentoffa, Camilli Lackberg, Jo Nesbo, Anne B. Ragde, Ninni Schulman

Miłośniczkom literatury historycznej i „kobiecej” przybyły książki poczytnych autorek: Kiery Cass, Diane Chamberlain, Richarda Paula Evansa, C.W. Gertner, Philippe Gregory, Lisy Kleypas, Sarah Lark, Janiny Leśniak, Lesley Lokko, Iny Lorentz, Guillaume Musso, Santy Montefiore, Magdaleny Niedźwieckiej, Lucindy Riley, Paulliny Simons, Danielle Steel, Lisy Scottoline.

Dla odbiorców fantastyki zakupiono książki: Jakuba Ćwieka, Rafała Dębskiego, Michała Gołkowskiego, Anety Jadowskiej, Marty Kisiel, Jacka Komudy, Magdaleny Kozak, Jacka Piekary, Andrzeja Pilipiuka, Adama Przechrzty, Martyny Raduchowskiej, Roberta J. Szmidta, Mirosława Zambocha, Andrzeja Ziemiańskiego.

Zbiory biblioteki wzbogaciły się w tym roku o pozycje pisarzy pochodzących z Czeladzi:

- Magdalena Majcher (*Dzień, w którym cię poznałam, Port nad zatoką, Najważniejszy, cykl Osiedle Pogodne: Prawda przychodzi nieproszona, Życie oparte na kłamstwach, Nie czas na tajemnice*)
- Przemek Corso *Rahim: ludzie z tylnego siedzenia*
- Aleksandra Bekus *Życie jest damą kier*
- Marta Bijan *Melodia mgieł dziennych*

Zakup **literatury dziecięcej i młodzieżowej** podlega dużej selekcji. Kupowane są m.in. cykle dla młodzieży: *A to historia – zdarzyło się w Polsce, Magiczne drzewo, Ignacy i Mela na tropie złodzieja, Dziennik Cwaniaczka, Zwiadowcy, Mazurscy w podróży, Puk Puk! Eva & Adam, Szkoła Magicznych Zwierząt*. Dokupiono cykle: *Królewna Chomik, Mortynka, Hej, Jędre! Pan Samochodzik i...*

Kupiono współczesną literaturę o problemach młodzieży: Jenny Han *Zawsze i na zawsze*, Dagmar Bach *Cynamon, sekrety i ja*, Katarzyna Ryrych *Bachor, Skrzydła*, Julia Biel *To nie jest, do diabła, love story* (2 tomy), Klaudia Bianek *Jedyne takie miejsce, Ocalało tylko serce, Przy naszej piosence*, Sara Bergmark Elfgren *Norra Latin*,

Holly Boume *Jestem już normalna, Jak trudno jest kochać, I co ona ma zrobić*, Matt Killeen *Sierota, bestia, szpieg* oraz *Diabeł, laleczka, szpieg*, Lisa Greenwald *11 zamiast 12, 12 zamiast 13*, Joanna Jagiełło *Urodziny, To już nie ma znaczenia*.

Z książek przygodowych i z pogranicza fantastyki przybyły cykle: Jeff Kinney - *Dziennik Rowleya, Teraz Rowley..*, Marty Kisiel - *Małe Lico i tajemnica Niebożątki, Małe Licho i anioł z kamienia, Małe Licho i lato z diabłem*, Agnieszki Vahlund *Podręcznik dla Superbohaterów* (5 tomów), Thomasa Brunstroma – *Tata Oli już nie chce być dorosły, Zwariowane wakacje taty Oli, Z tatą Oli na biwaku*, Anne Gosciny *Lukrecja, Lukrecja stawia na swoim, Lukrecja na pierwszym planie, Lukrecja rusza w świat*, Holly Black *Las na granicy światów* oraz cykl *Okrutny Książę, Zły Król, Królowa Niczego*, Cassandra Clare *Czerwone zwoje magii*, J.C. Cervantes *Posłaniec burzy, Strażnik ognia*, cykl Kepler62 *Zaproszenie, Podróż, Pionierzy*, Melissa Albert *Hazel Wood, Kraina Nocy*.

Dla młodszych zakupiono serię: *Samochodzik Franek* Elżbiety Wójcik, *Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai* oraz cykl *Nelly Rapp* Martina Widmarka. Kontynuowano cykl książeczek ukazujących się w seriach *Zuzia Mądra Mysz* Ralfa Butschkova, Agaty Widzowskiej *Psierociniec*, Justyny Bednarek *Dusia i Psinek-Świnek*, Katarzyny Kozłowskiej *Feluś i Gucio*, Anny Casalis *Tupcio Chrupcio*, Dawida Mellinga *Miś Tuliś*, cykl *Świat na Kólkach* (*Traktor, Betoniarka, Karetka, Koparka, Samochód terenowy, Wóz policyjny, Wóz strażacki, Wywrotka*), cykl *Otwórz i Odkryj* (np. *Plac budowy, Nasze miasteczko, Na placu budowy, Co robią auta, co robią dinozaury, Co robią pająki*), cykl *Uwaga!* (*Dinozaur, Pająk, Jeż, Potwór Rekin, Smok*) a także wiele pozycji interaktywnych (m.in. *Guzikowa książka, Gabinet zoologii, Siły przyrody, Moja Wielka Wyszukiwarka*) oraz bajeczki dla najmłodszych: *Kocham was równie mocno maluszki, Przyjaciele myszki Marudy, Gdzie jesteś mamo, Najpiękniejszy ogródek Borsuka, Przytul mnie na dobranoc, Kocyk, Kto się boi lisa, Wydaje mi się, że widziałem pingwina*.

Pozytywnym zjawiskiem jest pojawienie się na rynku wydawniczym wielu pozycji edukacyjnych dla dzieci. Przykładem są m.in. książki: *Co zrobić z tą górą śmieci, Uratuj Ziemię! Plastik fantastik?, Śmieci: najbardziej uciążliwy problem na świecie, Bakterie są wszędzie... ale czy potrafisz je znaleźć?, Jak podróżują wirusy, bakterie i inne zarazki, Prywatne życie wirusów, Woda: źródło życia.., Potworne mikroby: wszystko o pożytecznych bakteriach i podłych wirusach*.

Zakup nowości

Opis	Liczba woluminów	Wartość w zł
Przybytki zbiorów Biblioteki w 2020 roku, w tym:	4.326	109.418,67
* <u>zbiory książkowe:</u>	4.018	97.196,12
Zakup ogółem	3.023	74.275,75
- zakup ze środków samorządowych	1.788	42.324,57
- budżet obywatelski (komiksy)	541	16.000,00
- darowizny gotówkowe	116	2.824,00
- odkupione za zagubione	3	30,81
- dotacja MKiDN	575	13.096,37
Dary rzeczowe	995	22.920,37
<u>zbiory specjalne</u>	308	12.222,55
Zakup ogółem	284	11.122,55
- ze środków samorządowych wydawnictwa multimedialne	154	2.674,81
- dotacja Ministerstwa Kultury wydawnictwa multimedialne	17	359,63
- budżet obywatelski gry planszowe	113	8.088,11
Dar ogółem	24	1.100,00
- gry planszowe	24	1.100,00

Średnia cena zakupionej nowości wyniosła 25,29 zł.

Średnia cena zakupionej nowości książkowej wyniosła 24,57 zł.

Ogólnie przybytki zbiorów w porównaniu z poprzednimi latami kształtowały się następująco:

Rok	Liczba przybytków	Kwota
2015	4.070	90.863,88 zł
2016	4.384	94.161,73 zł
2017	4.514	101.651,86 zł
2018	4.498	99.478,05 zł
2019	4.436	100.139,60 zł
2020	4.326	109.418,67 zł

Liczba nowych zbiorów książkowych i wielkość wydatków na poszczególne agendy w 2020 roku przedstawiała się następująco:

Agenda	Zakup (środki samorządowe + budżet obywatelski + dary gotówkowe + MKiDN) liczba woluminów i wartość	Dary rzeczowe liczba woluminów i wartość	Ogółem (łącznie zakup i dary rzeczowe) liczba woluminów i wartość
Wypożyczalnia dla Dorosłych	764 wol. 19.107,36 zł.	219 wol. 5.810,80 zł.	983 wol. 24.918,16 zł.
Czytelnia Naukowa	2 wol. 88,13 zł.	5 wol. 132,00 zł.	7 wol. 220,13 zł.
Oddział dla Dzieci i Młodz.	846 wol. 21.944,21 zł.	205 wol. 3.849,11 zł.	1.051 wol. 25.793,32 zł.
Filia nr 1	471 wol. 10.895,42 zł.	35 wol. 712,00 zł.	506 wol. 11.607,42 zł.
Filia nr 2	507 wol. 12.186,77 zł.	7 wol. 162,00 zł.	514 wol. 12.348,77 zł.
Filia nr 5	433 wol. 10.053,86 zł.	524 wol. 12.254,46 zł.	957 wol. 22.308,32 zł.
RAZEM	3.023 wol. 74.275,75 zł.	995 wol. 22.920,37 zł.	4.018 wol. 97.196,12 zł.

Na 1 czytelnika:

- zakupiono 0,62 wol. (środki samorządowe + MKiDN + budżet obywatelski + dary gotówkowe + odkupione za zagubione.)
- przybyło 0,84 wol. (łącznie z darami rzeczowymi)
- przybyło 0,90 egz.

Na 100 mieszkańców:

- zakupiono 10,29 wol. (środki samorządowe + MKiDN + budżet obywatelski + dary gotówkowe)
- przybyło 13,68 wol. (łącznie z darami rzeczowymi)
- przybyło 14,73 egz.

Liczba czytelników na 100 mieszkańców - 16,36

Liczba wypożyczeń na 100 mieszkańców - 398,58

Struktura tematyczna zakupionych zbiorów przedstawia się następująco:

Tematyka	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	2.368	58,93
literatura piękna dla dzieci	1.105	27,51
literatura popularnonaukowa	545	13,56
RAZEM	4.018	100

Zakupy nowości wydawniczych dokonywane były przede wszystkim w hurtowniach ksiązek PLATON w Ożarowie Mazowieckim i ATENEUM w Krakowie. Hurtownie te na drodze negocjacji zobowiązywały się do dostarczania ksiązek z bieżącego ruchu wydawniczego, zachowując procedury *Ustawy o zamówieniach publicznych*. Współpraca układała się dobrze, dostawcy starali się realizować także nasze dodatkowe zamówienia. Kupowaliśmy również książki bezpośrednio w wydawnictwach, m.in.: Debit, Sonia Draga i Rebis. Droga negocjacji uzyskaliśmy od 36 do 48 % upustu od ceny detalicznej ksiązek.

Informacje o potrzebach czytelników pozyskiwane są poprzez analizę dezyderatów składanych przez pracowników udostępniania, poprzez obserwację rynku wydawniczego, informacji pojawiających się w mediach, zapowiedzi wydawniczych poszczególnych wydawnictw, księgarni internetowych i recenzji nowości zamieszczanych w prasie codziennej i w czasopiśmie.

Zakup pozostałych zbiorów:

W 2020 roku przybyło 171 egz. książki mówionej (152 tytuły) do Wypożyczalni dla Dorosłych, Oddziału dla Dzieci i Młodzieży oraz Filii nr 1. Część zakupionych audiobooków to tytuły lektur szkolnych (między innymi: *Dżuma*, *Mitologia*, *Szyfrowe prace*, *Biesy*, *Zbrodnia i kara*, *Emancypantki*, *Inny świat*, *Nad Niemnem*, *Zemsta*, *Proces*, *Granica*).

Ponadto zakupiono tytuły takie jak: Wojciech Chmielarz *Wyrwa*, *Prosta sprawa*, Max Czornyj *Inna*, *Najszczęśliwsza*, *Ślepiec*, *Rzeźnik*, Ken Follett *Niech stanie się światłość*, Joanna Jax *Białe róże z Petersburga*, *Prawda zapisana w popiołach*, Małgorzata i Michał Kuźmiński *Śleboda*, *Pionek*, *Kamień*, Camilla Lackberg *Srebrne skrzydła*, Dorota Milli *Wyspa wspomnień*, *Dom na wyspie*, *Sekret wyspy*, Bernard Minier *Na krawędzi otchłani*, Remigiusz Mróz cykl *W kręgu władzy*, Jo Nesbo *Królestwo*, Mario Puzo *Ojciec chrzestny* oraz cykle: *Dwieście wiosen* Grażyny Jeromin-Gałuszki, *Uśmiech Iosu* Agnieszki Krawczyk, *Śnieżna grań* Izabeli Frączyk, *Dom pod Trzema Lipami* Agnieszki Jeż, *Zmierzch Jagiellonów* Magdaleny Niedźwieckiej, *Kruger* Marcina Ciszewskiego, *Róża Krull na tropie* Alka Rogozińskiego.

Dla dzieci zakupiono lektury: *Anaruk, chłopiec z Grenlandii*, *Tajemniczy ogród*, *Alicja w Krainie Czarów*, *Kapelusz Pani Wrony*, *Przygody Tomka Sawyera*, *Doktor Dolittle i jego zwierzęta*, *Pinokio* a także: *Romans palce lizać*, *Serce i inne podroby* Grzegorza Kasdepke, *Bracia Lwie Serce*, *Dzieci z ulicy Awanturników* Astrid Lindgren, *Pięciopsiaczki* Wandy Chotomskiej, cykl Waldemara Cichonia o przygodach Cukierka, *Najpiękniejsze baśnie świata*, *Najpiękniejsze mity greckie*, *Żółty Smok: baśnie chińskie*, *Reksio: wielka księga przygód*, *Pora do przedszkola: 12 przygód przedszkolaków*.

Budżet Obywatelski:

- Oddział dla Dzieci i Młodzieży w związku z udziałem w projekcie kulturalnym *Czeladzka Biblioteka Komiksów* otrzymał dofinansowanie w wysokości 16.000,00 zł. Zakupiono 541 wol. (dla przedszkolaków, dzieci, młodzieży i dla dorosłych). Do młodszych czytelników trafiły m.in. cykle komiksów: *Detektyw Miś Zbysz na tropie, Fibi i Jednorożec, Garfield: tłusty koci trójpak, Malutki Lisek i Wielki Dzik, Tymek & Mistrz, Gnat, Bajka na końcu świata, Kaczogród, Sisters, Studio Tańca, Mordercza Adelka, Pamiętniki Wisienki, Płyś i Bill, Czarolina, Kajko i Kokosz, Asteriks*. Starsi czytelnicy otrzymali cykle: *Ultimate Spider-Man, Kapitan Ameryka, Daredevil, Helboy, Ms. Marvel, Bradl, Blacksad, Batman, Monstresasa, Superman, Czarny Młot, Dr. Stone, Kapitan Żbik*.
- Filia nr 2 brała udział w projekcie kulturalnym *Gry planszowe w Twojej Bibliotece* i w związku z tym otrzymała dofinansowanie w wysokości 8.100,00 zł. Zakupiono 113 gier planszowych i karcianych na kwotę 8.088,11 zł dla różnych grup wiekowych i o różnym stopniu trudności.

Dotacja Biblioteki Narodowej

W 2020 roku otrzymano grant z Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 13.456,00 zł na zadanie „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”, dotyczący dofinansowania zadań w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy program Rozwoju Czytelnictwa”. Zakupu dokonano w oparciu o Umowę Nr BN /1758 /2020 z dnia 25 sierpnia 2020 r. zawartą pomiędzy Biblioteką Narodową w Warszawie a Miejską Biblioteką Publiczną w Czeladzi. Zakupiono ogółem 575 wol. i 17 egz. książki mówionej (audiobooków).

Struktura tematyczna książek zakupionych z dotacji:

Tematyka	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	2.368	58,93
literatura piękna dla dzieci	1.105	27,51
literatura popularnonaukowa	545	13,56
RAZEM	4.018	100

Książki rozdysponowano między agendami w następujący sposób:

Agenda	Liczba woluminów	Wartość
Wypożyczalnia dla Dorosłych	178	4.448,19
Oddział dla Dzieci i Młodzieży	77	1.434,75
Filia nr 1	100	2.161,94
Filia nr 2	118	2.745,55
Filia nr 5	102	2.305,94
Książka mówiona (audiobooki)	17	359,63
RAZEM	592	13.456,00

Struktura księgozbioru:

Na dzień 31.12.2020 r. struktura księgozbioru przedstawiała się następująco:

Tematyka	Liczba woluminów	Odsetek
literatura piękna dla dorosłych	64.592	45,06
literatura piękna dla dzieci	30.913	21,56
literatura popularyzacyjna	47.851	33,38
RAZEM	143.356	100

Na jednego mieszkańca Czeladzi przypada 4,88 wol.

Na jednego czytelnika przypada 29,83 wol.

Selekcja zbiorów

Po przyjęciu Uchwały Rady Miasta nr XXIII/286/2020 w sprawie likwidacji Filii nr 4 MBP w Czeladzi z dnia 27.05.2020 roku, nastąpiły przygotowania do jej zamknięcia. Księgozbiór Filii nr 4 przekazano na ubytek (22.112 wol. o wartości 231.735,24 zł). Poniższa tabela przedstawia przyczyny ubytkowania z uwzględnieniem liczby woluminów i ich wartości.

Przyczyna ubytkowania	Liczba woluminów	Wartość
Zniszczone, zaczytane	6.499	26.194,70
Selekcja	780	30,26
Dłużnicy	95	1.238,43
Przekazano placówkom	1.402	31.225,12
Tzw. Cechownia	4.946	88.129,86
Magazyn	8.390	84.916,87
RAZEM	22.112	231.735,24

Zbiory opisane jako Cechownia i Magazyn zmagazynowano w pomieszczeniach budynku Centrali. Będą wpisane do zbiorów Filii nr 5, która zostanie przeniesiona do przebudowywanego kompleksu budynków pokopalnianych.

Ogółem w 2020 roku ze zbiorów wycofano 26.270 woluminów (w tym 237 broszur). Strukturę ubytków przedstawia niniejsza tabela:

Przyczyna ubytkowania	Liczba woluminów	Wartość
Zniszczone, zaczytane	7.962	27.054,18
Zagubione przez czytelników	102	1.333,47
Wycofane	3.177	4.872,65
Braki poskontrowe (Filia nr 2)	54	518,29
Przekazane na placówki z Filii nr 4	1.402	31.225,12
Magazyn (dla Filii nr 5)	13.336	173.046,73
Broszury	237	1,23
RAZEM	26.270	238.051,67

4.2. Prenumerata czasopism – potrzeby a realia.

Zakup prasy w 2020 roku, dostępnej we wszystkich agendach Biblioteki Miejskiej w Czeladzi wyniósł 15.833,40 zł:

Źródło zakupu	Wartość w złotych
Prenumerata Kolporter	10.381,62
Prenumerata w wydawnictwach	2.438,28
Prenumerata Infor Lex (Administracja Standard online)	3.013,50
RAZEM	15.833,40

Ze względu na wysokość posiadanych środków utrzymano podobną liczbę tytułów czasopism oraz rezygnację z prenumeraty gazet codziennych na placówkach.

W naszych czytelniach w 2020 roku dostępnych było 115 tytułów gazet i czasopism (w tym z zakupu 59). Nadal były dostępne m.in.: *Murator*, *Wiedza i Życie*, *Świat Nauki*, *Poradnik domowy*, *Śląsk*, *Twój Styl*, *Zwierciadło*, *Pani*.

Prenumerata realizowana była przez firmę KOLPORTER. Zamówiono również prenumeratę bezpośrednio u wydawców: Prószyński Media, „Agora”, „Edipresse Polska”. Dostępność prasy w poszczególnych agendach przedstawiała się następująco:

Agenda	Liczba tytułów	W tym z prenumeraty
Czytelnia Naukowa	44	28
Oddział dla Dzieci i Młodzieży	3	2
Filia nr 1	14	8
Filia nr 2	29	11
Filia nr 4	13	6
Filia nr 5	22	4
RAZEM	115	59

Wiele tytułów czasopism otrzymują placówki od bibliotekarzy i czytelników. Przekazują oni tytuły takie jak: *Angora, Viva, Polityka, Pani, Retro, Zwierciadło, Sukces, Gala, Życie na gorąco, Fakt*.

W ciągu roku 2020 w Bibliotece dostępne były następujące czasopisma bibliotekarskie (z prenumeraty), z których korzystali pracownicy MBP oraz czytelnicy (*Bibliotekarz, Biblioteka w szkole, Guliwer, Poradnik Bibliotekarza, Biblioteka Publiczna*). Dodatkowo pozyskano jako dar miesięcznik *Książki*, wydawane przez „Gazetę Wyborczą”.

Dnia 27 sierpnia 2020 roku podpisaliśmy roczną umowę o współpracy z platformą Legimi. W ten sposób nasi czytelnicy uzyskali dostęp do bazy 60 tysięcy ebooków o różnorodnej tematyce.

5. Czytelnictwo. Promocja. Działalność informacyjna. Działalność wydawnicza.

Przedsięwzięcia stacjonarne i online

5.1. Czytelnictwo dorosłych

W ciągu 2020 r. placówki biblioteczne zarejestrowały 4.806 czytelników (o 787 mniej niż w 2019 r. - spadek o 14,1%); wskaźnik czytelnictwa wyniósł 16,36 czytelników / 100 mieszkańców. Należy podkreślić, że od kilkunastu lat Czeladź odnotowuje spadek liczby mieszkańców: w 2006 r. było ich 34.156 a w 2020 – już 29.369, czyli nastąpił spadek o 14% (według danych Urzędu Miasta). Spadek liczby czytelników wynika także pośrednio z regulacji prawnych związanych z pandemią.

Odwiedziny wyniosły ogółem: 51.244 osoby (o 38.318 osób mniej niż w 2019 r.), z tego:

- wypożyczalnie 45.316 osób
- czytelnie 5.928 osób

Z powyższych danych wynika, że 1 czytelnik odwiedził MBP 10,66 razy w ciągu roku. Średnio dziennie wszystkie placówki biblioteczne odwiedziło 242,9 osoby, co daje statystycznie 60,73 odwiedzających na jednej placówce.

W 2020 r. Biblioteka była otwarta dla czytelników przez 211 dni.

Wypożyczenia książek ogółem: 117.807 wol. (o 40.621 mniej niż w 2019 r.), w tym:

- wypożyczalnie - 117.060
- czytelnie - 747

Średnio 1 czytelnik w ciągu roku wypożyczył 24,51 książki a liczba wypożyczeń na 100 mieszkańców wyniosła 401,13 wol.

Odwiedzający czytelnie:

- uzyskali 5.122 informacji (o 1.205 mniej niż w 2019 r.)
- skorzystali z 5.873 egz. czasopism (o 10.397 mniej niż w 2019 r.)
- z dostępu do internetu skorzystało 861 osób (o 2.992 mniej niż w 2019 r.)

Analiza danych pozwala stwierdzić, że w porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano bardzo duże spadki we wszystkich elementach charakteryzujących czytelnictwo. Przede wszystkim główną i najważniejszą przyczyną tak katastrofalnych wyników czytelnictwa była panująca w Polsce od marca 2020 roku pandemia koronawirusa. W ciągu roku sprawozdawczego, na mocy decyzji Rady Ministrów, biblioteka była dwukrotnie zamknięta dla użytkowników – od 12.03.2020 do 11.05.2020 oraz od 07.11.2020 do 29.11.2020.

Poza okresami ustawowego zamknięcia instytucji kultury, w tym również bibliotek, świadczyliśmy usługi dla naszych użytkowników z większymi bądź mniejszymi ograniczeniami wynikającymi z opracowanych i wdrożonych procedur bezpieczeństwa – brak wolnego dostępu do księgozbioru, ograniczona liczba czytelników przebywających jednocześnie w agendzie, zachowanie dystansu społecznego wobec pracowników i czytelników, zastosowanie środków ochrony bezpośredniej pracowników i czytelników, kierowanie zwracanych przez użytkowników materiałów bibliotecznych na obowiązkową kwarantannę, czasowe ograniczenie godzin udostępniania. Te wszystkie obostrzenia były uciążliwe zarówno dla czytelników, jak również pracowników przyzwyczajonych do innych metod pracy oraz wymagały od bibliotekarzy dużego nakładu sił i energii, aby sprostać dodatkowym obowiązkom. Większość użytkowników wykazała się pełnym zrozumieniem i cierpliwością dla tych ograniczeń. Na prośbę czytelników i zgodnie z zaleceniami dyrekcji Biblioteki, wypożyczaliśmy jednorazowo więcej książek, aby częstotliwość wizyt w placówce była mniejsza. Jak wynika z naszych obserwacji i prowadzonej statystyki, duża część czytelników, w obawie o zdrowie i życie swoje i najbliższych, zaprzestała korzystania z naszych usług już w trakcie pierwszej fali pandemii.

Na niższy poziom frekwencji ma również wpływ możliwość samodzielnego logowania się przez czytelników na własne konta czytelnicze i wykonywania operacji samoobsługowych (prolongaty, rezerwacje, zamówienia) w dwóch największych placówkach bibliotecznych. Z roku na rok liczba operacji samodzielnie wykonywanych przez czytelników jest coraz większa i coraz liczniejsza grupa użytkowników korzysta z tej możliwości. Zwłaszcza w obliczu zagrożenia koronawirusem, apeli do społeczeństwa o ograniczenie wychodzenia z domu do niezbędnego minimum i czasowymi utrudnieniami w dostępie do biblioteki, zaobserwowano wyraźny wzrost

zainteresowania zdalnym wykonywaniem operacji samoobsługowych przez czytelników, którzy dotychczas preferowali osobiste wizyty w bibliotece. Operacje samodzielnie wykonywane przez czytelników nie są odnotowywane w statystykach Biblioteki.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników i aby złagodzić choć trochę niedogodności, biblioteka zainstalowała na zewnątrz budynku głównego tzw. wrzutnię książek. Służy ona do zwracania materiałów bibliotecznych poza godzinami otwarcia dla czytelników lub do zwracania książek bez konieczności wizyty w agendzie.

Kolejną nowością, którą biblioteka od września zaoferowała użytkownikom były bezpłatne kody do serwisu Legimi. Biblioteka nawiązała współpracę z tym popularnym serwisem oferującym dostęp do bazy tysięcy ebooków z literatury popularnej, bestsellerów i nowości ze wszystkich jej rodzajów (sensacji, kryminałów, thrillerów, horrorów, fantastyki i sci-fi, powieści obyczajowych, romansów, literatury faktu, reportaży, biografii, poradników, lektur szkolnych oraz książek dla dzieci i młodzieży). Warunkiem otrzymania kodu Legimi jest posiadanie aktywnego konta czytelnika. Jest to usługa dla miłośników książek w wersji elektronicznej, dostępnych na czytnikach, tabletach, laptopach, smartfonach itp. Kody stały się szczególnie popularne i pożądane w listopadzie, w czasie drugiego zamknięcia biblioteki dla czytelników. Wówczas wysyłaliśmy je wszystkim chętnym użytkownikom drogą mailową.

Najliczniejszą grupę wśród osób dorosłych stanowili czytelnicy pracujący w wieku od 25 do 44 lat oraz czytelnicy starsi, powyżej 60-tego roku życia, często niepracujący. W większości użytkownicy zainteresowani byli beletrystyką, literaturą faktu, reportażami, książkami o tematyce podróżniczej oraz przewodnikami turystycznymi. Często sięgali po powieści obyczajowe, romanse, książki sensacyjne, kryminały i biografie. Nieco mniejszym zainteresowaniem cieszyły się horrory i fantastyka. Z literatury popularnonaukowej wypożyczano książki historyczne, w szczególności dotyczące okresu II wojny światowej i historii najnowszej, biografie znanych osób. Poza tym czytelnicy dorośli chętnie wypożyczali książki z dziedziny marketingu, zarządzania, ekonomii, psychologii i pedagogiki, socjologii i zagadnień społecznych.

MBP w Czeladzi posiada tylko jeden czytnik e-booków (nagroda w konkursie FRSI).

Kopalnia Kultury

Kopalnia Kultury – dział Biblioteki zajmujący się promocją i organizacją imprez kulturalnych, w tym promujących czytelnictwo i kulturę słowa, rozpoczął swoją

działalność 2.01.2017 r. Głównym celem działania Kopalni była organizacja wydarzeń dla lokalnej społeczności.

Ze względu na sytuację pandemiczną panującą w kraju rok 2020 był trudny dla instytucji kultury i podzielony na etapy. W pierwszym etapie wydarzenia z udziałem publiczności odbywały się od początku roku do 12 marca, potem nastąpił etap zamknięcia. Dnia 29 czerwca nastąpiło długo oczekiwane odmrożenie instytucji kultury (najpierw 50% udziału publiczności, a potem 25%), które niestety trwało tylko do 6 listopada. Od 7 listopada do końca roku placówka znów działała bez publiczności.

Działania instytucji w 2020 roku w czasie otwarcia w ograniczonym zakresie obejmowały organizację koncertów, spektakli teatralnych i seansów filmowych dla dzieci i dorosłych, wykładów Uniwersytetu Dziecięcego oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi. Ponadto w Sali Widowiskowej Kopalni Kultury odbywały się konkursy i uroczystości miejskich jednostek. Prowadzona była także działalność edukacyjna dla najmłodszych: poranki z filharmonią, zajęcia umuzykalniające i warsztaty teatralne. Scena zewnętrzna umożliwiała organizację imprez plenerowych w sezonie letnim: festynów, plenerowego kina letniego, koncertu muzyki klasycznej.

Z kina Kopalni Kultury w 2020 roku łącznie skorzystało 4.419 osób. W roku 2020 w wydarzeniach Kopalni Kultury uczestniczyło łącznie 9.010 osób.

5.1.1. Sposoby promocji czytelnictwa, wydarzenia popularyzacyjne, warsztaty kierowane do dorosłych. Ciekawe przykłady imprez, konferencji, festiwali.

Podobnie jak w latach poprzednich wszystkie placówki biblioteczne podejmowały inicjatywy, w których przenikały się działania kulturalne, informacyjne, edukacyjne, rozrywkowe i społeczne. Większość projektów realizowana była przez pracowników Biblioteki, przy minimalnym nakładzie kosztów i co najważniejsze, bez szkody dla bieżącej podstawowej działalności, czyli obsługi czytelnika. Wymagało to od bibliotekarzy ogromnego zaangażowania i pomysłowości.

Organizowano wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, różnorodne warsztaty, zebrania różnych grup osób, włączano się w akcje ogólnopolskie (m.in. *Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy* – sztab czeladzki już po raz dwudziesty drugi mieścił się w Bibliotece a dyrektor MBP była szefem Sztabu Miejskiego, *Cała Polska Czyta Dzieciom*, *Mała książka – wielki człowiek*, *Międzynarodowy Dzień Książki i Praw Autorskich*, *Tydzień Bibliotek*) i regionalne (różnorodne akcje charytatywne).

Na początku września przed czeladzką księżnicą stanęły dwie *Zaczytane Ławeczki*. Stanowią one część Zaczytanego Szlaku, będącego nietypową formą promocji czytelnictwa. Mają one kształt otwartej książki i wyglądem oraz nazwą

nawiązują do czeladzkich legend. Służą nie tylko odpoczynkowi. Za ich pomocą można zapoznać się z treścią niektórych klasycznych pozycji z literatury polskiej i powszechnej. Aby wysłuchać lub przeczytać dostępny w danym miesiącu tytuł, wystarczy zeskanować kod QR znajdujący się na tablicy. Kod umieszczony obok ławki bębniaka magistrackiego przekieruje nas na stronę z książką dla dzieci lub młodzieży, zaś ten obok ławki Czeladzi - na stronę z książką dla dorosłych.

Łącznie w MBP odbyło się 164 różnego typu imprez i spotkań, w których udział wzięło 3.015 osób. Oto wycinek z tego, co Bibliotece udało się realizować w ciągu 2020 roku:

Działania kulturalno-edukacyjne dla dorosłych w Bibliotece

A. Spotkania:

Spotkania stacjonarne:

- Dyskusyjny Klub Książki – 3 spotkania
- *Opowieści z Łysicy i Łyśca* – prezentacja Marka Pypno (PTTK Sosnowiec)
- *Na pograniczu Polski i Rusi Kijowskiej* – prezentacja Marka Pypno (PTTK Sosnowiec)
- *Kochanowski w Chinach* – prezentacja multimedialna Klaudii i Michała Siemieniaków
- *Radioaktywne miasto* – prelekcja oraz pokaz multimedialny Rafała Ponikiewicza
- cykl spotkań *W Obiektywie Życia – Poniedziałkowy Klub Seniora w Dwójce* - spotkania o charakterze edukacyjno-kulturalnym

Spotkania online

- *Zapomniana wojna i historia GSB* - spotkanie podróżnicze z Marcinem Grabińskim
- *Obcy swoi – Wisłoczek* - spotkanie podróżnicze z Marcinem Grabińskim
- *Góry błękitne: Marcina Grabińskiego podróż przez Australię* – spotkanie podróżnicze
- *Główny szlak beskidzki cz. 1 i 2 – wędrówki Marcina Grabińskiego* - spotkanie podróżnicze
- *Zielone anioły na połoninach* - spotkanie podróżnicze z Marcinem Grabińskim

B. Wystawy m.in.:

- Maria Nogajowa: bibliotekarz, artysta, społecznik w 120. rocznicę urodzin
- *Nić wyobraźni* – wystawa prac pensjonariuszy Środowiskowego Domu Samopomocy Ostoja
- *Teatr w obiektywie* – wystawa fotografii Mirosława Kercza

- *Anioły na deskach malowane, rękodzieła* – wystawa prac Agaty Parady
- *Spacerem po sosnowieckich dzielnicach i nie tylko* – wystawa zdjęć Radosława Kijonki
- *Kolorowy świat czterech łap* – wystawa fotograficzna Iwony Belicy
- *Z kart przeczytanych książek* – wystawa prac uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Czeladzi
- *Chiński Singapur* - wystawa fotografii Joanny Herman
- *Radioaktywne miasto* – wystawa fotografii Rafała Ponikiewicza
- *Zaopiekuj się mną* – wystawa fotograficzna ze Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Sosnowcu
- *Na marzenia nigdy nie jest za późno* – wystawa malarstwa Anny Gapińskiej
- *Polskie klęski i nadzieje* – wystawa obrazów Krzysztofa Zięcika
- *Sacrum – siedem grzechów głównych* – wystawa obrazów Grupy Point

C. Warsztaty

warsztaty rękodzieła Czeladzkiego Koła Gospodyń Miejskich:

- Szyjemy serduszka
- Szyjemy ptaszki i kurki
- Kartki Iris Folding na każdą okazję
- Pirografia
- Torby nie tylko na zakupy

oraz inne:

- warsztaty rękodzieła w ramach spotkań MiksSenior

D. Inne działania kulturalno-edukacyjne

Spotkania stacjonarne:

- *Podwieczorek z planszówką* - cykl spotkań dla seniorów
- *Kochać... tylko to i więcej nic...* - wieczór Walentynkowy z Międzypokoleniowym Teatrem UTW
- *Co w książkach piszczy?* - słuchanie audiobooków przez podopiecznych oraz dostarczanie prasy kolorowej do Domu Pomocy Społecznej „Senior”
- *Jesienni łowcy* - bookcrossing dla czytelników jednej z filii zorganizowany na czas remontu placówki
- Spotkanie wolontariuszy WOŚP
- 28. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – Sztab Główny

Spotkania online:

- Czeladzki Turniej – eliminacje Mistrzostw Polski w grze Carcassonne
- Przyłapani na czytaniu zakazanych książek – komiks umieszczony na Facebooku

Działania kulturalno-edukacyjne dla dorosłych w Kopalni Kultury

Spotkania stacjonarne:

- zajęcia chóralne dla dorosłych i seniorów
- zajęcia dla mam wraz z dziećmi (tzw. Klub Niezwykłej Mamy)
- koncerty: koncert karnawałowy zespołu Pedro y Mari, koncert duetu skrzypaczek „Queens of Violin” (we współpracy z Urzędem Miasta w ramach Letniej Strefy Seniora)
- spektakle teatralne: *Okno na Parlament* oraz kabaret Moherowe Berety
- Kopalnia w Podróży – cykliczne wycieczki dla dorosłych do okolicznych muzeów i miejsc zabytkowych godnych odwiedzenia takich jak Muzeum Śląskie, sosnowiecka cerkiew prawosławna
- *Zielony wymienialnik* – autorski projekt we współpracy z grupą Czeladzkie Eko polegający na nieodpłatnej wymianie roślin i sadzonek
- Postawy rodzicielskie a funkcjonowanie dziecka – warsztaty dla rodziców
- Kino Kopalni Kultury oraz *Czwartki Kinomana* czyli cykliczne działania skierowane do miłośników ambitnego kina

Spotkania online:

- *Legendy Czeladzkie* - cykl wideoklipów, w których zaproszeni goście czytali popularne czeladzkie historie i legendy, filmiki udostępniono na kanale YouTube oraz w mediach społecznościowych
- filmy reklamujące nowe zbiory biblioteczne – gry planszowe oraz komiksy, które zakupiono dzięki środkom z Budżetu Obywatelskiego
- *Ave Maria* – online – koncert zorganizowany we współpracy z Wydziałem Promocji Miasta, w którym wystąpił tenor Grzegorz Biernacki i pianistka Marzena Lempa
- nagranie i udostępnienie w okresie świątecznym kolędy „Zaśnij dziecińco” - inauguracja nowego studia nagrań

Podsumowanie:

- liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020 r. - 165
- liczba wydarzeń zrealizowanych - 70
- liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 5
- liczba wydarzeń odwołanych - 90
- liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii - 9

5.1.2. **Spotkania autorskie – nazwiska zaproszonych gości wraz z informacją czy spotkanie było finansowane ze środków DKK**

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno spotkanie autorskie z Arkiem R. Skoworonem *Kładę się cieniem: chmurnoryjny monodram barda*. Spotkanie nie było finansowane ze środków DKK.

Planowaliśmy również spotkanie autorskie z Joanną Jax (finansowane ze środków budżetowych biblioteki). Pierwotnie miało się odbyć w trakcie Tygodnia Bibliotek, ale z powodu zamknięcia biblioteki dla użytkowników i zawieszenia działalności kulturalno-edukacyjnej zostało przeniesione na Noc Bibliotek. Niestety, z powodu zaostreżenia od 10 października 2020 roku obostrzeń (m.in. drastycznego ograniczenia liczby uczestników wydarzeń kulturalnych), spotkanie ponownie musiało zostać odwołane.

Podsumowanie:

- liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020 r. - 3
- liczba wydarzeń zrealizowanych - 1
- liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 0
- liczba wydarzeń odwołanych - 2
- liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii - 0

5.1.3. **Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział.**

Z powodu epidemii koronawirusa nie odbyły się święta książki dotychczas na stałe wpisane do naszego kalendarza imprez: Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, Noc Bibliotek 2020. Jedyne akcje czytelnicze, które udało nam się zrealizować to Tydzień Bibliotek i Narodowe Czytanie 2020, które odbyły się w formie online.

Tydzień Bibliotek pod hasłem Zasmakuj w bibliotece - wydarzenie online we współpracy z Kopalnią Kultury - z tej okazji powstał cykl wideoklipów pt. Legendy Czeladzkie, w których zaproszeni goście czytali popularne czeladzkie historie i legendy. Filmiki udostępniono na kanale YouTube oraz w mediach społecznościowych w trakcie trwania Tygodnia Bibliotek.

Narodowe Czytanie Balladyny Juliusza Słowackiego – wydarzenie online we współpracy z Kopalnią Kultury - przeczytany fragment Balladyny Juliusza Słowackiego z udziałem władz miasta i zaproszonych gości został nagrany i udostępniony w formie filmu na kanale YouTube. Biblioteka zaproponowała obejrzenie filmu z lektury fragmentu sztuki.

Podjęliśmy starania, aby zorganizować Noc Bibliotek 2020, choć ze względu na panującą epidemię impreza miała wyglądać inaczej niż w latach wcześniejszych. Niestety, ze względu na wprowadzenie strefy żółtej na terenie całego kraju i nowe zasady organizowania imprez kulturalnych (konieczność zapewnienia większej powierzchni na jednego uczestnika) zostaliśmy zmuszeni do odwołania uroczystości. Jednym z punktów Nocy Bibliotek 2020 miało być wyróżnienie najaktywniejszych czytelników oraz osób, które swoimi pomysłami i zaangażowaniem pomagały wzbogacić ofertę kulturalną biblioteki. Przygotowane zostały dla nich okolicznościowe dyplomy i skromne upominki, które odebrali podczas odwiedzin w bibliotece.

Podsumowanie:

- liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020 r. - 8
- liczba wydarzeń zrealizowanych - 1
- liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 3
- liczba wydarzeń odwołanych - 4
- liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii - 0

5.2. Czytelnictwo dzieci i młodzieży.

W roku sprawozdawczym w wypożyczalniach dla dzieci i młodzieży zarejestrowano 1.304 czytelników do 15 roku życia, o 528 mniej niż w roku ubiegłym. Przyczyny tego stanu rzeczy upatrujemy w trwającej pandemii Covid - 19. Przystoje w funkcjonowaniu Biblioteki (przez dwa miesiące w pierwszym półroczu oraz trzy tygodnie w drugim półroczu), brak wolnego dostępu do półek (przez 16 tygodni), zakaz wyjścia z domu dzieci i młodzieży między godziną 8⁰⁰ a 16⁰⁰ oraz strach czytelników przed infekcją koronawirusem zdecydowanie zmniejszyły liczbę czytelników, liczbę odwiedzin i wypożyczeń materiałów bibliotecznych w filiach dziecięcych.

Jedno z głównych zadań placówek stanowiła obsługa młodych czytelników, była to zarazem najbardziej zauważalna sfera działalności (szczególnie w tym trudnym dla wszystkich okresie), często w odbiorze użytkowników rzutująca na obraz i ocenę pracy Biblioteki.

W dalszym ciągu najliczniejszą grupę czytelników oddziałów dla dzieci i młodzieży stanowią dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Wpływ na to mają szeroko nagłaśniane w mediach i prasie akcje dla najmłodszych, m.in. *Mała książka – wielki człowiek*, prowadzone przez bibliotekarki różnego rodzaju zajęcia, warsztaty i spotkania w przedszkolach oraz klasach I-III, a także coraz większa świadomość rodziców o ogromnej roli książki w życiu ich dziecka.

5.2.1. **Lekcje biblioteczne, warsztaty, szkolenia, konkursy, – najciekawsze przykłady wydarzeń promujących czytelnictwo.**

Bibliotekarki filii dziecięcych popularyzują wśród młodych czytelników stosowanie różnych narzędzi w zakresie zdobywania wiedzy i informacji. W swojej działalności kładą też duży nacisk na wyzwolenie aktywności twórczej dzieci i młodzieży. Uczestniczą również w edukacji: czytelniczej, medialnej, regionalnej, ekologicznej i międzykulturowej młodych czytelników.

Działalność kulturalno-edukacyjna biblioteki jest systematycznie weryfikowana. Odchodzi się od niektórych form, a podejmuje nowe, szczególnie takie, które mają na celu zachęcenie do korzystania z naszych usług młodzież starszych klas szkoły podstawowej.

Obecnie wśród licznych form pracy prowadzonych w bibliotece na szczególną uwagę zasługuje blok imprez organizowany w czasie ferii letnich i zimowych dla dzieci pozostających w mieście, obfitujący w bogaty program zajęć, zabaw i konkursów. W 2020 roku ferie zimowe w Bibliotece zdominowała tematyka ekologiczna. Uczestnicy warsztatów pod hasłem „Eko-inspiracje w Bibliotece”, dowiedzieli się, w jaki sposób można nadać niepotrzebnym przedmiotom drugie życie. Z bibliotecznej oferty 5 warsztatów (Eko zabawki, Eko stwory, Eko metropolia, Eko gry oraz Eko architekci) skorzystało łącznie 77 dzieci. Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży w czasie wakacji była organizatorem zajęć literacko - plastycznych dla najmłodszych. Z czterech wakacyjnych spotkań skorzystało 28 osób (niewielka liczba uczestników limitowana obostrzeniami związanymi z koronawirusem).

Przykłady zajęć promujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży:

1. lekcje biblioteczne
2. zajęcia literacko-plastyczne:
  - Polskie wyliczanki – Międzynarodowy Dzień Języka Polskiego,
  - Wyprawa do Krainy Olbrzymów,
  - Malarstwo jaskiniowe – Światowy Dzień Darwina
3. zajęcia literacko-edukacyjne:
  - Poznawać świat dłońmi
  - Dzień Bezpiecznego Internetu
  - Mój przyjaciel pies
  - spotkania Dyskusyjnego Klubu Edukacyjnego ze Szkoły Podstawowej nr 7
4. kreatywne warsztaty dla dzieci w wieku 6-13 - cykle:
  - Podróże ciekawych świata
  - Kartka, kredki i skarpetki

5. wystawy i wystawki:
- Jak Irena Sendlerowa ratowała dzieci z getta?
  - Planery stworzone przez 6-latkę z Przedszkola nr 7
  - Z kart przeczytanych książek – prace uczniów Szkoły Podstawowej nr 2

W Bibliotece już od dziesięciu lat działa Dyskusyjny Klub Książki dla Młodzieży Dwukropek. W 2020r. odbyły się tylko 4 spotkania (z planowanych 10). Dwukropek to cykliczne (odbywające się raz w miesiącu) spotkania nastolatków, podczas których rozmawiamy na temat literatury oraz wydarzeń kulturalno-literackich.

Dla młodzieży w roku sprawozdawczym w filiach organizowano spotkania z grami planszowymi:

- *Dwójka z planszówką – Od juniora do seniora* – cykl spotkań w ramach projektu *Gry planszowe w Twojej Bibliotece* (finansowanego ze środków Budżetu Obywatelskiego 2020) – w Filii nr 2
- *Plansza!* – odbywające się w Filii nr 1.

W ramach zadania Czeladzka Biblioteka Komiksów (finansowanego ze środków Budżetu Obywatelskiego 2020 Miasta Czeladź) w Wypożyczalni i Czytelni dla Dzieci i Młodzieży zorganizowano prelekcje na tematy związane ze światem komiksu:

1. *Jak czytać komiksy?* – pierwsze i ostatnie spotkanie stacjonarne
2. *Kanon komiksu* – spotkanie online
3. *Komiksy dla dzieci – TOP 10* – online
4. *Komiksy super hero* – online
5. *Komiks europejski* – online
6. *Horror w komiksie* – online
7. *Komiks niezależny* – online
8. *Komiks faktu* – online

Po wybuchu pandemii powstały prezentacje pokazujące, w jaki sposób korzystać z katalogu online <https://www.czeladz-mbp.sowa.pl/> oraz instrukcje, jak rezerwować książki. Innym nieplanowanym zadaniem było pisanie na Facebooku recenzji książek dla dzieci i młodzieży, udostępnianie stron online z darmowym dostępem do lektur szkolnych, propozycji zabaw dla dzieci na czas izolacji od rówieśników, ćwiczeń relaksacyjnych, ciekawe linki, informacje o darmowych wydarzeniach kulturalnych w Internecie: 21 wpisów dla dzieci i młodzieży.

Podsumowanie:

- Liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020r. - 154
- Liczba wydarzeń zrealizowanych - 85
- Liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 15
- Liczba wydarzeń odwołanych - 54

- Liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii – 15

Działająca w ramach Miejskiej Biblioteki Publicznej Kopalnia Kultury także proponowała różnego rodzaju działania kulturalno-edukacyjne skierowane dla dzieci i młodzieży:

- zajęcia umuzykalniające dla dzieci 6-10 lat (rozwijające słuch i poczucie rytmu, koordynację ruchu, pracę w grupie)
- warsztaty teatralne dla dzieci 6-13 lat (poznawanie technik teatralnych i pracy w grupie, ćwiczenia dykcji i emisji głosu)
- lekcje umuzykalniające z Filharmonią Śląską – cykl dla przedszkoli i młodszych klas szkoły podstawowej
- spotkania *Klubu (nie)zwykłej mamy!* – dla maluszków 0-4 oraz ich mam
- *Poranek w Kopalni Kultury* – organizowane raz w miesiącu przedstawienia dla najmłodszych, m.in.: Dziadek do orzechów, Renifer Niko ratuje święta, smurfne przygody
- Uniwersytet Dziecięcy Akademii WSB – spotkania z nauką i kulturą, rozwijanie zainteresowań i pasji
- spektakl grupy teatralnej ze Szkoły Podstawowej nr 5 dla młodzieży czeladzkich szkół – *Ludzi dobrej woli jest więcej*

W Kopalni Kultury działa również kino, które rozwinęło swoją działalność i cieszyło się zainteresowaniem młodych mieszkańców Czeladzi oraz miast ościennych. Oprócz premier filmowych 2020 proponowanych dla dzieci i młodzieży od czwartku do soboty, w kinie organizowane były także seanse specjalne:

- dla szkół, m.in. pokaz dla młodzieży szkolnej filmu *Dzieci Potulic* połączony ze spotkaniem z kombatanami
- natomiast w czasie ferii i wakacji Kopalnia zapraszała na darmowe seanse w ramach cyklu *Filmowe ferie/wakacje w KK*

5.2.2. Spotkania autorskie - nazwiska zaproszonych gości wraz z informacją, czy spotkanie było finansowane ze środków DKK.

Niestety w roku sprawozdawczym nie udało się zorganizować żadnego spotkania autorskiego dla dzieci i młodzieży.

Podsumowanie

- Liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020r. - 1
- Liczba wydarzeń zrealizowanych - 0
- Liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 0
- Liczba wydarzeń odwołanych - 1

- Liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii – 0

5.2.3. Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział.

Od wielu lat wszystkie wypożyczalnie dla dzieci i młodzieży czeladzkiej biblioteki biorą udział w akcji Cała Polska Czyta Dzieciom, ponieważ jest to jedna z najbardziej popularnych form animacji czytelnictwa wśród najmłodszych. Bibliotekarze odwiedzają zaprzyjaźnione przedszkola i żłobki i czytają odpowiednio dobrane do wieku opowiadania i bajeczki, a potem rozmawiają z dziećmi na ich temat. W roku sprawozdawczym akcja ta trwała tylko 3 miesiące (od stycznia do marca), ponieważ później wszystkie plany pokrzyżowała pandemia. Przedszkola były zamknięte dla osób z zewnątrz, a i bibliotekarki obawiały się kontaktu z dużą grupą dzieci. Wiele spotkań z przedszkolakami w ramach Głośnego Czytania zostało odwołanych.

Już po raz trzeci na placówkach dziecięcych realizowany był projekt *Mała książka – wielki człowiek*, którego inicjatorem jest Instytut Książki. Akcja trwa od września i skierowana jest do dzieci przedszkolnych 3-6 lat (podobnie, jak w roku poprzednim). Każdy młody czytelnik, który przychodził do biblioteki otrzymywał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę „Pierwsze czytanki dla...” oraz Kartę Małego Czytelnika, na którą zbiera naklejki. Rodzic przedszkolaka otrzymał poradnik „Książką połączeni, czyli przedszkolak idzie do biblioteki” przypominający o korzyściach wynikających z czytania dzieciom oraz podpowiadający, skąd czerpać nowe inspiracje czytelnicze.

W roku sprawozdawczym Oddział dla Dzieci i Młodzieży Biblioteki Głównej uczestniczył w projekcie napisanym przez bibliotekarkę ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Czeladzi. Biblioteka Szkolna SP2 otrzymała wsparcie finansowe na zakup nowości wydawniczych dla uczniów z projektu: „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, którego celem jest rozwijanie zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży. Współpraca z Biblioteką Szkolną SP2 polegała na:

- opiniowaniu listy książek do zakupu z NPRCz
- współpracy w zakresie udostępniania zbiorów naszej placówki dla uczniów i nauczycieli
- informowaniu o wydarzeniach czytelniczych, kulturalnych, akcjach w czasie pracy stacjonarnej oraz różnego rodzaju spotkaniach organizowanych przez Wypożyczalnię dla Dzieci i Młodzieży
- współorganizacji konkursów szkolnych – udział pracownika MBP w jury konkursów
- zorganizowaniu w Galerii Exlibris MBP wystawy prac uczniów podsumowującej Projekt NPRCz pod hasłem „Karty z przeczytanych książek”.

W lutym 2020r. bibliotekarki placówki dziecięcej zgłosiły się do udziału w kolejnej edycji Dnia Bezpiecznego Internetu (DBI). Od organizatorów otrzymały materiały edukacyjne, które zostały wykorzystane w trakcie zajęć z przedszkolakami na temat bezpieczeństwa w Internecie. Tegorocznej edycji DBI przyświecało hasło „Dzień Bezpiecznego Internetu: Działajmy razem!”.

W roku sprawozdawczym inaczej niż dotychczas włączyliśmy się w świętowanie majowego Tygodnia Bibliotek. Działania związane z Tygodniem Bibliotek przeniesiono do internetu. Stworzono wirtualne puzzle dla dzieci. Księga mikstur to konkurs dla młodzieży na Facebooku na ulubiony przepis kulinarny, eliksir lub zaklęcie pochodzące z książki. We współpracy z Kopalnią Kultury (pomysłodawcą i realizatorem całego przedsięwzięcia) został stworzony filmowy cykl pt. „Czeladzkie legendy”. Z okazji Tygodnia Bibliotek na stronie internetowej biblioteki, You Tube oraz bibliotecznym Facebooku został zamieszczony filmik z cyklu Czeladzka Biblioteka Komiksów, na którym Andrzej Nowak przedstawił listę najbardziej popularnych i nagradzanych komiksów, które można znaleźć w naszej czeladzkiej księżnicy.

Z okazji Tygodnia Książek Zakazanych bibliotekarki Filii nr 1 przygotowały dla młodzieży komiks, zamieszczony na Facebooku i Instagramie: *Przylapani na czytaniu zakazanych książek*.

Od listopada Oddział dla Dzieci i Młodzieży przystąpił do akcji *Podziel się książką* (organizowanej przez Kinder razem z wydawnictwem Znak). Przez cały listopad i grudzień (pierwotnie akcja miała trwać tylko do końca listopada, ale w związku z zamknięciem bibliotek przedłużono ją do końca grudnia) do placówki można było przynosić pełnowartościowe książki dla dzieci w wieku 2-14 lat. Książki te mają trafić do młodych czytelników w małych bibliotekach. Każde dziecko za oddaną książkę otrzymało zakładkę oraz dyplom od Kinder.

Podsumowanie

- Liczba wydarzeń zaplanowanych na 2020r. - 20
- Liczba wydarzeń zrealizowanych - 14
- Liczba wydarzeń przeniesionych do internetu - 2
- Liczba wydarzeń odwołanych - 4
- Liczba wydarzeń nowych, nieplanowanych, podjętych po wybuchu epidemii – 4

5.3. Działalność wydawnicza Biblioteki (jeśli jest prowadzona – proszę podać tytuły wydanych książek) – nie dotyczy

5.4. Działalność informacyjna Biblioteki.

W 2020 roku w czytelnich udzielono 5122 informacje, czyli o 1205 mniej niż w roku poprzednim. Stałą grupę użytkowników czytelnicy stanowią osoby korzystające

z prasy codziennej, tygodniowej i miesięcznej (czytając na miejscu lub wypożyczając do domu). Po informacje z internetu przychodzą głównie osoby starsze, dla których pracownicy Czytelni są przewodnikami po świecie informacji cyfrowej i internetu. Użytkownicy oczekują pomocy w wyszukiwaniu materiałów, drukowaniu, skanowaniu lub wysyłaniu e-maili. Działalność informacyjna placówki polegała głównie na wyszukiwaniu i sprawdzaniu książek z katalogów własnych oraz bibliotek miast ościennych. Część czytelników potrzebuje również informacji i pomocy przy obsłudze bazy Infor Lex.

W Czytelni gromadzone są publikacje oraz różnego rodzaju materiały, które swoim zasięgiem i tematyką związane są z lokalnym życiem i kulturą Czeladzi. Na stronie internetowej biblioteki znajduje się zakładka, w której zamieszczono *Bibliografię Czeladzi za lata 1937-2008*, opracowaną przez Annę Wątek. Celem niniejszej pracy było zebranie i uporządkowanie bibliografii dotyczącej „naszej małej ojczyzny”. W spisie bibliograficznym wykorzystano materiały należące do zbiorów Czytelni Naukowej. Bibliografia powstała na podstawie danych zawartych w katalogach i kartotekach bibliotecznych czeladzkiej księżnicy i nie jest opracowaniem zamkniętym. W czytelni nadal są prowadzone prace nad uzupełnieniem bibliografii o materiały, które ukazały się po 2008 roku. Na podstawie tej bibliografii, katalogu bibliotecznego oraz własnej wiedzy i doświadczeń pracownicy Czytelni udzielają informacji regionalnej.

Biblioteka w Czeladzi tworzy katalog księgozbioru w systemie bibliotecznym SOWA. Katalog OPAC jest publicznie dostępny na stronie internetowej biblioteki i umożliwia (za pomocą wyszukiwania prostego lub zaawansowanego) dotarcie do dokumentów na dany temat.

Przez katalog księgozbioru czytelnicy mogą się zalogować na swoje konto czytelnika i m.in. samodzielnie aktualizować swoje dane osobowe, sprawdzić listę aktualnie wypożyczonych pozycji i samodzielnie je prolongować, zarezerwować lub zamówić poszukiwane materiały biblioteczne, sprawdzić historię wypożyczeń.

W maju 2020 roku redakcja czasopisma *Śląsk* skierowała do MBP w Czeladzi pismo z prośbą o wypełnienie ankiety, która dotyczyła formalnych i nieformalnych grup literackich, stowarzyszeń literackich oraz liderów środowisk literackich. Pracownik Wypożyczalni dla Dorosłych udzielił odpowiedzi i wypełnioną ankietę przesłał do redakcji. Jednym z punktów ankiety było podanie danych bibliograficznych publikacji lokalnych twórców wydanych w latach 2011-2020 przez bibliotekę lub inną oficynę. W odpowiedzi na ten punkt pracownik przygotował obszerne zestawienie bibliograficzne (108 pozycji) dotyczące publikacji lokalnych twórców i dołączył do przesłanej ankiety.

5.5. Promocja działalności biblioteki. Biblioteka w Internecie (strona www, media społecznościowe, blogi itp.) – stan faktyczny i plany na przyszłość

Jedną z form promocji biblioteki w lokalnym środowisku jest troska o estetykę budynku, pomieszczeń, terenu wokół biblioteki. W roku sprawozdawczym budynek Biblioteki Głównej zyskał nowy wizerunek: została odnowiona elewacja budynku, na frontowej ścianie umieszczono nowy napis z nazwą instytucji, natomiast ogródek przed budynkiem zyskał nową aranżację. Przed wejściem zainstalowano klimatyczne latarnie, a na bocznej ścianie budynku powstał mural przedstawiający Galla Anonima piszącego swoje kroniki. Całości dopełniły *Zaczytane Ławeczki*, Ich nietypowy kształt przypomina o roli czytania w naszym życiu zaś nazwy nawiązują do historii Czeladzi.

Z myślą o wygodzie czytelników, przy wejściu do Biblioteki Głównej zamontowano wrzutnię. Jest ona dużym udogodnieniem dla czytelników, którzy mogą zwrócić książki poza godzinami pracy biblioteki lub w weekendy. Wszystkie te zmiany wizerunku biblioteki zostały zaprezentowane na filmiku promocyjnym umieszczonym w grudniu na profilu YouTube, stronie internetowej i mediach społecznościowych.

Formą promocji działalności biblioteki i jej zbiorów są również artykuły drukowane w Echu Czeladzi. W roku sprawozdawczym ukazały się dziesięć artykułów autorstwa pracowników biblioteki.

Promocja działalności biblioteki odbywa się poprzez informacje umieszczane na stronie internetowej biblioteki i na stronie internetowej Urzędu Miasta Czeladź. Ponadto biblioteka posiada konta na Facebooku, Instagramie, Twitterze i You Tube. Filia nr 1 prowadzi również blog.

Za pomocą tych narzędzi informujemy o wydarzeniach organizowanych w naszej instytucji, umieszczamy wzmianki o nowościach, bestsellerach a także akcjach przeznaczonych dla czytelników.

W 2021 r. planujemy ujednolicić Instagram od strony graficznej i wykorzystać do jego prowadzenia doświadczenia zdobyte na szkoleniach. Za pomocą Facebooka będziemy starali się dotrzeć do młodszych czytelników, tworząc gry i zabawy zachęcające do korzystania z biblioteki. W nadchodzącym roku skupimy się również na częstszym aktualizowaniu profilu na Twitterze.

6. Obsługa osób niepełnosprawnych i specjalnych grup użytkowników

6.1. Stan i ocena działalności filii i punktów bibliotecznych w szpitalach, domach opieki, aresztach.

W 2020 r. Filia nr 1 kontynuowała współpracę z Domem Pomocy Społecznej „Senior”. Do wybuchu pandemii bibliotekarze raz w tygodniu, w ramach cyklu „Co

w książkach piszczą?” odwiedzali seniorów, przynosząc prasę i słuchając z nimi audiobooków oraz rozmawiając na temat ich treści. Obecnie - ze względu na bezpieczeństwo pensjonariuszy – bibliotekarze nie prowadzą zajęć a pracownik DPS wypożycza audiobooki i prasę dla seniorów. W dziewięciu spotkaniach „Co w książkach piszczą?” udział wzięło 112 osób i udostępniono 56 czasopism. Odwołano jedno spotkanie.

Innego rodzaju działaniami na rzecz jednej z grup tzw. wykluczonych, są działania na rzecz osób starszych, takie jak: pomoc przy międzybibliotecznym wypożyczeniu książek, pomoc w obsłudze komputera, przy wyszukiwaniu informacji w Internecie. Dla czytelników, którzy nie mogą osobiście przyjść do biblioteki, prowadzona jest usługa „książka na telefon”.

6.2. Liczba czytelników i wypożyczeń:

- w filiach szpitalnych – nie dotyczy
- w punktach bibliotecznych usytuowanych w szpitalach – nie dotyczy
- w domach opieki społecznej – 112 czytelników, 21 wypożyczeń audiobooków, 56 czasopism.
- w aresztach – nie dotyczy

6.3. Zbiory dla czytelników niepełnosprawnych:

- a. liczba tytułów tzw. książek mówionych -108 (stan na 31.12.2020 r.), 226 (w ciągu całego 2020 roku)
- b. - liczba tytułów audiobooków – 1.211
- c. - liczba książek z dużą czcionką (przybliżona) – ok. 134

Od 1998 roku Wypożyczalnia dla Dorosłych prowadzi dział z książką mówioną. W 2020 roku praca z czytelnikiem niewidomym i słabowidzącym była kontynuowana. Zgodnie z założeniami zawartymi w planie pracy w ciągu ubiegłego roku kontynuowano również współpracę z Działem Zbiorów dla Niewidomych Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Warszawie.

Dane liczbowe charakteryzujące czytelnictwo w dziale książki mówionej (stan na dzień 31.12.2020 r.):

- Liczba zbiorów książki mówionej: 108 tytułów (1.355 kaset)
- Liczba zarejestrowanych czytelników: 2
- Liczba odwiedzin: 20
- Liczba wypożyczeń: 102 tytuły (1.198 kaset)

W dziale z książką mówioną znajdowało się na koniec roku sprawozdawczego 108 tytułów (1.355 kasety). Zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez czytelników były to książki: sensacyjne, kryminały, obyczajowe, biograficzne,

historyczne i romanse. Liczba tytułów książki mówionej udostępnionych czytelnikom w całym 2020 roku była większa i wynosiła 226 pozycji (2.950 kaset), gdyż dwa razy w ciągu roku wyczytane (wysłuchane) tytuły były wymieniane na nowe w ramach współpracy z Działem Zbiorów dla Niewidomych w Warszawie.

W 2020 roku można było zaobserwować ustabilizowanie się liczby czytelników (2 osoby) zainteresowanych książką mówioną na jednolitym, niskim poziomie w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2020 roku ta sama liczba czytelników mniej razy odwiedziła dział z książką mówioną i wypożyczyła mniej tytułów. Na zmniejszenie się liczby odwiedzin i wypożyczeń książki mówionej miało wpływ kilka powodów. Regularnie i systematycznie z książki mówionej korzystała tylko jedna osoba, drugi czytelnik korzystał sporadycznie i nieregularnie. Kolejnym powodem była sytuacja epidemiczna w kraju oraz zdrowotna – czytelnik, który regularnie korzystał z usługi, przychodził rzadziej i wypożyczał jednocześnie więcej książek.

W ostatnich latach brak zainteresowania książką mówioną spowodowany był systematycznym zmniejszaniem się liczby czytelników, jak również coraz większym zainteresowaniem czytelników audiobookami, które są bardziej poręczne i lżejsze do przenoszenia niż ciężkie, zajmujące dużo miejsca i łatwo psujące się kasety magnetofonowe. Użytkownikami książki mówionej były od wielu lat te same osoby, w większości starsze, schorowane, nie wychodzące z domu, zaopatrywane w lekturę przez członków rodziny. Z rozmów z tymi osobami wynikało, że są przyzwyczajone do tej formy książek, nie są zainteresowane audiobookami, a lektura stanowi ich jedyną rozrywkę i formę spędzania czasu. Liczba czytelników książki mówionej zmniejszała się rokrocznie z powodu zgonów czytelników lub pogorszenia się ich stanu zdrowia. Innym powodem zaprzestania korzystania z książki mówionej sygnalizowanym przez czytelników była awaria sprzętu odtwarzającego, a ceny nowego stanowiły dla nich barierę finansową. Można wnioskować, że sytuacja naszego działu z książką mówioną nie jest odosobniona, gdyż Dział Zbiorów dla Niewidomych w Warszawie nie inwestuje już w nowe nagrania książek na kasetach magnetofonowych. Ostatnie, najnowsze książki pochodzą z 2011 roku.

6.4. Czy Biblioteka wzbogaciła się w 2020 roku o stanowiska komputerowe lub inne sprzęty przeznaczone i ułatwiające korzystanie z instytucji osobom z dysfunkcją wzroku. Jeżeli tak, to jakie?

W 2020 roku Biblioteka wdrożyła i udostępniła stronę internetową zgodną ze standardem WCAG.2.1. Dzięki temu ze strony mogą korzystać osoby z dysfunkcjami, w tym niewidzące lub niedowidzące.

6.5. Formy pracy i działania Biblioteki na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób z grup tzw. wykluczonych; współpraca Biblioteki z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz tych grup; w jaki sposób Biblioteka promuje swoje usługi wśród osób niepełnosprawnych.

Biblioteka odgrywa dużą rolę w życiu osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób z grup tzw. wykluczonych. Oprócz oferowania podstawowych usług, takich jak wypożyczanie książek oraz korzystanie z informacji, umożliwiamy im czynny udział w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych o charakterze dydaktycznym, rozrywkowym, a także rehabilitacyjnym.

Często praca z użytkownikiem z tzw. grup wykluczonych przybiera formę indywidualną – nastawioną na bezpośredni kontakt z konkretnym użytkownikiem: pomoc w doborze literatury, pomoc w obsłudze komputera, przy wyszukiwaniu informacji w Internecie, również przy skanowaniu, drukowaniu oraz wysyłaniu wiadomości mailowych.

Wszystkie placówki czeladzkiej biblioteki prowadzą usługę – *Książka na telefon* polegającą na dostarczaniu wybranych materiałów bibliotecznych do miejsca zamieszkania.

Z kolei Wypożyczalnia dla Dorosłych udostępnia dział z Książką mówioną, szczególnie ceniony przez osoby niewidome i słabowidzące. Na każdą placówkę specjalnie dla osób z dysfunkcjami wzroku kupowane są książki z dużą czcionką, ułatwiającą czytanie.

Miejska Biblioteka Publiczna w Czeladzi proponuje także różnorodne formy pracy z użytkownikiem tzw. wykluczonym, adresowane do szerszego grona odbiorców:

- promowanie twórczości osób niepełnosprawnych – wystawa *Niść wyobraźni* i wernisaż prac podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy Ostoja,
- spotkania z cyklu *Co w książkach piszczy?* z seniorami przebywającymi w Domu Pomocy Społecznej „Senior”, podczas których słuchano audiobooków i dyskutowano na ich temat
- spotkania z cyklu *W obiektywie życia, czyli Poniedziałkowy Klub Seniora w Dwójce*
- warsztaty rękodzieła MiksSenior
- warsztaty rękodzieła Czeladzkie Koło Gospodyń Miejskich
- *Komputer bez barier wiekowych* – cykl szkoleń dla seniorów z podstaw obsługi komputera i korzystania z internetu; ta forma pracy ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób 50+

- *Podwieczorek z planszówką* – towarzyskie spotkania seniorów przy grach planszowych

W roku sprawozdawczym Wypożyczalnia i Czytelnia dla Dzieci i Młodzieży kontynuowała współpracę z nauczycielami i dziećmi z przedszkola i klasy 0 znajdującymi się na terenie ZSS, w których przebywają dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym. Zapraszani byli na zajęcia literacko-plastyczne, na których podczas zabawy przekazywaliśmy im różne ciekawe informacje. Oto niektóre tematy zajęć: *Dinologia stosowana, Poznawać świat dłońmi*.

Również na terenie Kopalni Kultury odbywały się ciekawe wydarzenia dedykowane między innymi seniorom:

- wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi
- bezpłatne badania dla Seniorów organizowane przez Wydział Polityki Społecznej UM
- warsztaty *Jak być liderem* w ramach projektu – Zagłębie Aktywnego Seniora
- zajęcia Tai Chi w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej UM
- zajęcia *Joga dla Seniora*
- zajęcia chóralne dla dorosłych i seniorów (chórzyści poznawali tajniki śpiewu i prawidłowej emisji głosu)
- koncert duetu skrzypaczek *Queens of Violin* – zorganizowany we współpracy z Urzędem Miasta w ramach Letniej Strefy Seniora
- wycieczki w ramach cyklu *Kopalnia w Podróż* – zwiedzanie okolicznych muzeów i miejsc zabytkowych (m.in. Muzeum Śląskiego, sosnowieckiej cerkwi prawosławnej)

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Projekt „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” jest efektem porozumienia o współpracy zawartego w 2009 roku pomiędzy Gminą Czeladź i Wyższą Szkołą Biznesu w Dąbrowie Górniczej (od 2018 r. Akademia WSB). Od października 2011 r. decyzją władz Miasta Czeladź organizatorem i koordynatorem projektu edukacyjnego UTW jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Nogajowej w Czeladzi. W 2014 roku UTW w Czeladzi został połączony z Uniwersytetem Powszechnym, który do chwili obecnej działa w ramach czeladzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Misją Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi jest przede wszystkim edukacja, możliwość rozwoju zainteresowań, inspiracja do podejmowania nowych wyzwań, aktywizacja społeczna oraz propagowanie zdrowego trybu życia wśród czeladzkich Seniorów. Oferta nasza skierowana jest do osób w kategorii wiekowej 50+.

Rok kalendarzowy 2020 był podzielony na Uniwersytecie Trzeciego Wieku na dwa semestry: semestr letni roku akademickiego 2019/2020 i semestr zimowy roku akademickiego 2020/2021. W semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 liczba zapisanych słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi wynosiła 377 osób. W roku akademickim 2020/2021 zmalała do 239 osób. Przyczyn owego spadku należy upatrywać w ogłoszonym w Polsce stanie zagrożenia epidemicznego, który zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, trwa nieprzerwanie od 20 marca 2020r.

Aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom w dobie koniecznej izolacji społecznej oraz by działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi nie została przerwana, a proces dydaktyczny mógł być kontynuowany, zostały podjęte działania, mające na celu realizowanie zadań za pomocą technik i metod kształcenia na odległość. W praktyce oznaczało to przeniesienie do sieci, w trybie online, części zajęć UTW, tj. kursu tańca liniowego oraz wykładów organizowanych przy współpracy z partnerem merytorycznym UTW Czeladź Akademią WSB w Dąbrowie Górniczej.

W okresie letnim, wobec uchylecia części obostrzeń, dodatkowo zostały przywrócone w formie stacjonarnej zajęcia jogi dla Seniora oraz zajęcia z rehabilitantem (w ramach akcji UTW WAKACJE), a także udało się zorganizować kilka warsztatów dodatkowych. W takim kształcie rok akademicki 2019/2020 UTW dobiegł końca.

Ponowne wprowadzenie, w październiku 2020r., restrykcji i obostrzeń, będących wynikiem pogłębiania się sytuacji epidemicznej w Polsce i na świecie, uniemożliwiło rozpoczęcie semestru zimowego nowego Roku Akademickiego 2020/2021. Udało się jedynie przeprowadzić spotkania organizacyjne, które wówczas pozwalały na reaktywowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w formie stacjonarnej, choć z zachowaniem odpowiednich zasad uczestnictwa i obostrzeń w okresie pandemii COVID-19. Wybuch drugiej fali zachorowań i tym razem zweryfikował nasze plany, doprowadzając tym samym do ponownego zwrócenia się ku internetowi.

W roku 2020 w ramach zajęć i wykładów dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi odbyły się 326 spotkania, w których wzięło udział łącznie 4752 osób.

W roku sprawozdawczym słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi mieli możliwość wzięcia udziału w 34 wykładach (z czego 24 odbyły się online) przygotowanych przez naszego partnera Akademię WSB w Dąbrowie Górniczej. Oto przykładowe tematy wykładów: Madagaskar – najstarsza wyspa świata, Zdrowe odżywianie w wieku senioralnym, Edukacja prawno-finansowa dla osób starszych, Ziemia 2.0 – co MY możemy zrobić dla naszej planety? Język polski okuty na 4 kopyta.

W 2020r. Seniorzy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi mieli możliwość uczestnictwa w:

- zajęciach z języka angielskiego,
- zajęciach z języka niemieckiego,
- zajęciach z języka włoskiego,
- zajęciach komputerowych „Komputer bez barier wiekowych: podstawy obsługi komputera”,
- zajęciach komputerowych „Komputer bez barier wiekowych: już coś potrafię, ale chcę więcej”,
- zajęciach gimnastyki kondycyjnej,
- zajęciach Nordic Walking (Chodź na kijki),
- zajęciach Chóru dla Seniora,
- spotkania amatorskiego teatru przy UTW,
- Rummikub Cafe.

Jedną z propozycji dla seniorów były poniedziałkowe spotkania w Filii nr 1, podczas których uczestnicy uczyli się grać w grę stolikową - Rummikub oraz spędzali czas w miłym towarzystwie.

Dzięki współpracy nowego Samorządu Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czeladzi z Dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej i koordynatorem UTW seniorzy zdecydowali się na skorzystanie z dodatkowej, bogatej oferty zajęć współfinansowanych przez nich samych. Miejska Biblioteka Publiczna organizowała i zapewniała miejsce, gdzie odbywały się zajęcia a słuchacze ponosili koszty wynagrodzenia prowadzącego. W wyniku tej współpracy słuchacze brali udział w następujących zajęciach:

- zajęcia z rehabilitantem,
- zajęcia na basenie,
- kurs tańca liniowego (część spotkań odbyła się online),
- zajęcia z dietetykiem,
- zajęcia Zumba dla Seniora,
- zajęcia Joga dla Seniora.

Zgodnie z planami na 2020r. Biblioteka kontynuowała współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych i seniorów:

- Działem Zbiorów dla Niewidomych Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Warszawie,
- Środowiskowym Domem Samopomocy „Ostoja”,
- Domem Pomocy Społecznej Senior,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „FAMILIA”,
- Wydziałem Polityki Społecznej UM,

- Zespołem Szkół Specjalnych w Czeladzi,
- Akademią Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej – patronat merytoryczny nad UTW.

Osoby niepełnosprawne, chore oraz seniorzy są systematycznie informowane o skierowanej do nich ofercie. Wszelkie inicjatywy i propozycje na bieżąco przekazywane są:

- na stronie internetowej Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- na profilu Facebook Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- na profilu Facebook Uniwersytetu Trzeciego Wieku, gdzie słuchacze codziennie informowani są o planie pracy na każdy kolejny dzień, na bieżąco przekazywane są im oferty wyjazdów kulturalnych i wycieczek organizowanych przez naszych partnerów, w tym przede wszystkim przez UTW Akademii WSB Dąbrowa Górnicza, jak również relacje z wydarzeń, w których Seniorzy UTW Czeladź wzięli udział. Stronę założyła i prowadzi koordynator,
- w Echu Czeladzi (zakładka dla Seniora): regularnie na początku każdego miesiąca przekazywane są informacje o planach wydarzeń,
- w postaci informacji sms: harmonogram wykładów i innych dużych imprez są wysyłane drogą przez centrum sms, za pośrednictwem pracownika Referatu Polityki Społecznej Urzędu Miasta Czeladź,
- inne: informacje dot. działań dla osób z grup tzw. wykluczonych w formie plakatów i ogłoszeń papierowych wieszane są na tablicy ogłoszeń w Miejskiej Bibliotece Publicznej, Kopalni Kultury, słupach ogłoszeniowych, informacje w postaci ulotek papierowych, wręczane słuchaczom na wykładach.

7. Stan organizacyjny i działalność Biblioteki stopnia powiatowego (opisują tylko biblioteki wypełniające zadania na rzecz bibliotek w powiecie) – nie dotyczy

8. Sprawy kadrowe i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

8.1. Ogólna ocena stanu zatrudnienia, wynagrodzenia, przygotowania zawodowego pracowników.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. MPB w Czeladzi zatrudniała 37 osób (było to 35,25 etatu przeliczeniowego). Dane według złożonego sprawozdania statystycznego.

Grupa pracowników	Liczba osób
Pracownicy merytoryczni	18
Pracownicy administracyjni (w tym Pracownicy Kopalni Kultury -6 osób)	14
Pracownicy obsługi (w tym pracownicy Kopalni Kultury – 1 osoba)	5
Razem liczba zatrudnionych osób	37

Kadra bibliotekarska jest stała, dobrze przygotowana do wykonywania swojego zawodu:

- 15 osób posiada wykształcenie wyższe bibliotekarskie
- 2 osoby posiadają wykształcenie wyższe
- 1 osoba posiada wykształcenie na poziomie studium bibliotekarskiego

W roku sprawozdawczym, w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, odbyła się tylko jedna praktyka studencka (po pierwszym roku studiów). Biblioteka nie współpracowała z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ani w ramach wolontariatu

8.2. Średnia płaca brutto w przeliczeniu na etat z uwzględnieniem wszystkich składników: tzn. płaca zasadnicza, dodatki: funkcyjny, stażowy, inne, premie (bez nagród)

- pracowników merytorycznych – 3.410,46 zł
- pracowników administracyjnych - 4.408,40 zł.
- pracowników obsługi - 3.325 zł.

8.3. Udział pracowników w różnych formach doskonalenia (kursy, szkolenia, konferencje) – tematyka, organizatorzy (stacjonarnie i online)

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Tworzenie biżuterii z drutu aluminiowego (szkolenie)	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna 42-500 Będzin ul. Piłsudskiego	1 osoba
Manga w bibliotece (szkolenie)	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna 42-500 Będzin ul. Piłsudskiego	1 osoba
Dokąd nocą tupta tygrys (warsztaty literacko- plastyczne)	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna Olkusz	2 osoby
Wykorzystanie serwisu Instagram w bibliotece (szkolenie)	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna 42-500 Będzin ul. Piłsudskiego	1 osoba
Lego w Bibliotece (szkolenie)	Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	2 osoby
Pracownicze plany kapitałowe - jak je wdrożyć w budżecie (szkolenie)	Golden Training Aleja Stanów Zjednoczonych 53/511 04-028 Warszawa	1osoba

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Przygotowanie elementów multimedialnych (szkolenie)	Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. W. Pańki ul. Moniuszki 7 40-005 Katowice	2 osoby
Zasady publikowania treści na stronach internetowych (szkolenie)	Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. W. Pańki ul. Moniuszki 7 40-005 Katowice	3 osoby
Dostępność w urzędzie (szkolenie)	Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. W. Pańki ul. Moniuszki 7 40-005 Katowice	3 osoby
Obsługa panelu INCMS (szkolenie)	Agencja Interaktywna -IntraCOM.pl ul. Jesionowa 9a 40-159 Katowice	3 osoby
Obsługa, konserwacja i montaż urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych	Stowarzyszenie Techniczne Inżynierów Rzeczypospolitej ul. Kasperków 29D 34-312 Międzybrodzie Bialskie	1 osoba
Obsługa projektora kinowego (szkolenie)	Awaco Project Sp. z o.o. ul. Olesińska 2 02-548 warszawa	3 osoby
Literatura skandynawska inna niż kryminał (szkolenie)	Biblioteka Śląska Plac Rady Europy 1 Katowice	1 osoba
Nowe Prawo Zamówień Publicznych (szkolenie)	Instytut Samorządu i administracji Sp. z o.o ul. Grabowa 1 a 40-172 Katowice	1 osoba
Podatek VAT w 2020 roku oraz planowane zmiany na rok 2021 (szkolenie)	Instytut Myśli Polskiej im. W. Korfanteo ul. Teatralna 4 40-003 Katowice	1osoba
Wybrane zagadnienia z finansów publicznych, podatek u źródła, 50% KUP dla artystów, nieodpłatne świadczenia a Pit oraz inne zmiany (szkolenie)	Instytut Myśli Polskiej im. W. Korfanteo ul. Teatralna 4 40-003 Katowice	1osoba
Obsługa aplikacji dLibra w zakresie publikacji w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej (szkolenie)	Biblioteka Śląska 40-021 Katowice Plac Rady Europy 1	1 osoba

Nazwa szkolenia	Organizator	Liczba osób
Noc Bibliotek 2020 (webinarium)	Centrum Edukacji Obywatelskiej Warszawa	1 osoba
Obsługa panelu InCMS (szkolenie)	IntraCOM Katowice	1 osoba
Bibliotekarz online, czyli intuicyjne narzędzia, digital storytelling oraz wizerunek w sieci w praktyce (szkolenie)	Miejska Biblioteka Publiczna ul. ks. J. Londzina 3 Zabrze	1 osoba
Design thinking w pigułce, czyli co moglibyśmy zrobić, by biblioteki były jeszcze lepszym miejscem? (szkolenie)	Miejska Biblioteka Publiczna ul. ks. J. Londzina 3 Zabrze	1 osoba
Dostępność stron internetowych (szkolenie)	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna 42-500 Będzin ul. Piłsudskiego	2 osoby
E-booki w bibliotece- wprowadzenie do wdrażania usługi	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy ul. Poznańska 16 62-095 Murowana Goślina	2 osoby
Gry w programach MKDNIŚ. Biblioteki, muzea, domy kultury.	Good Books Aleja Karkonoska 10 lok 005 53-015 Wrocław	1 osoba
XVI Forum Bibliotekarzy Samorządowych Powiatu będzińskiego- Kultura w czasie pandemii. Inicjatywy bibliotek w formie online	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna 42-500 Będzin ul. Piłsudskiego	8 osób

8.4. **Instruktorzy (miejscy, powiatowi) – liczba instruktorów, liczba etatów instruktorskich, zakres obowiązków, dodatek funkcyjny TAK/NIE.** – nie dotyczy

9. Finansowanie

9.1. **Wielkość budżetu Biblioteki w 2020 r.** - ogółem 2 697 670 zł.

9.2. **Koszty utrzymania** ogółem 286 524 zł

9.3. **Dochody własne** ogółem 108 576 zł

9.4. **Darowizny rzeczowe (książki)** – 31 810 zł

9.5. **Inne środki finansowe pozyskane przez Bibliotekę** - ogółem 52 598 zł,

w tym

9.5.1 Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- wysokość środków 13 456 zł
- tytuł programu, priorytetu, nazwa zadania Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – Zakup Nowości Wydawniczych do Bibliotek Publicznych

9.5.2 Z fundacji (podać nazwę) – nie dotyczy

9.5.3 Z innych źródeł (podać z jakich) Stowarzyszenie Kin Studyjnych

- wysokość środków 1 744 zł
- tytuł projektu: Dopłata do seansów

9.5.4 Budżet partycypacyjny (obywatelski): Miasto Czeladź - Budżet Obywatelski 2020

- wysokość otrzymanych środków 37 398 zł
  - przeznaczenie: Gry Planszowe w Twojej Bibliotece - 18 398 zł
  - Czeladzka Biblioteka Komiksów - 19 000 zł